

Alp (Lk) 2628

DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 13
Kovo - March 26, 1993 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Kaina
Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— **Katalikų Bažnyčia** turi daugiausia pasitikėjimo Lietuvos gyventojų tarpe. Toliau eina spauda, TV, radijas, ir po to tik vyriausybė ir gale Seimas. Ekonominės problemos pirmąją. Populiariausias gi politikas esąs Algirdas Brazauskas. Po jo eina: Bronislovas Lubys, Stasys Lozoraitis, Seimo nariai Romualdas Ozolas, Kazimieras Antanavičius, gynybos ministras Audrius Butkevičius. Būdinga, kad nei Vytautas Landsbergis ir nei vienas jo laikais buvusių vyriausybės narių nepateko į populiariausių politikų sąrašą apklausinėjime, kurį atliko Baltic Surveys.

— **Algimantas Čekuolis**, Lietuvos atgimimo laikotarpiu buvęs populiarius žurnalistas, redagavęs "Gimtąjį kraštą", to laikraščio kolektyvo narių neišrinktas vyr. redaktorium, šiuo metu dėsto Vilniaus universitete žurnalistiką ir rašo ispanų laikraščių agentūrai. Su juo pasikalbėjimas buvo atspausdintas "Gimtąjame krašte".

— **Morkūno spaustuvė**, ilgus metus veikusi Chicagoje, IL, pervežta į Lietuvą.

— "Laisvės" ir "Laisvosios Europos" radijo stotys, kurių centras yra Munchene, Vokietijoje, gali būti netrukus uždarytos ryšium su prez. Clintono biudžeto apkarpymu. Šios stotys transliuoja ir lietuviškas laidas. Visame tų radijų tinkle dirba apie 1,600 personalo.

— **Romualdas Kozyrovičius**, buvęs materialinių išteklių ministras ir dabartiniu metu — Baltijos biržos prezidentas, esąs rimtas kandidatas Lietuvos pasiuntinio postui Maskvoje. Anksčiau ten ambasadorium buvo Egidijus Bičkauškas.

— **Algirdą Mykolą Brazauską** išrinkus Lietuvos prezidentu, Seimas, vadovaudamasis Konstitucijos 83 straipsniu, priėmė nutarimą nuo vasario 25 dienos nutraukti jo — Seimo nario — įgaliojimus Kairiųjų rinkimų apygardoje Nr. 59. Vyriausiai rinkimų komisijai pavesta per tris mėnesius surengti Kairiųjų rinkimų apygardoje Nr. 59 Seimo nario rinkimus.

— **Lietuvos Demokratinės Darbo Partijos** suvažiavimas įvyks balandžio 17-18 dienomis. Partijos vadui Algirdui Brazauskui sustabdžius savo veiklą partijoje, iki suvažiavimo partijos pirmininko pareigas eis Gediminas Kirkilas. Jis nuo LDDP susikūrimo 1991 m. buvo partijos pirmininko pirmasis pavaduotojas ir pagrindinis jos ideologas. Prieš tai jis dirbo Lietuvos Komunistų partijos centro komiteo ideologiniame skyriuje. LDDP šiuo metu turi apie 17,000 narių ir rėmėjų. Tai didžiausia politinė partija Lietuvoje.

— **Lietuvoje** per eilę metų, pageriant moteris, buvo švenčiama kovo 8 d. — Tarptautinė moterų diena. Šiemet pirmą kartą dėmesio susilaukė šv. Valentino diena — vasario 14-oji. Nors tą dieną Lietuvoje vyko prezidento rinkimai, bet per spaudą, radiją ir televiziją buvo prisiminta ir naujai įsivestoji šventė.

ŽEMĖS GRAŽINIMO REIKALAI LIETUVOJE

Priėjusi prie valdžios, Lietuvos Demokratinė Darbo Partija ruošiasi baigti 1940 m. pradėtą "Liaudies Seimo" skelbtą žemės nacionalizaciją. Liūdniausia, kad daromi smarkūs žmogaus teisių pažeidimai, smukdoma moralė vardan menamų ekonominių tikslų, kurie paprasčiausiai tėra žmonių apgaulinėjimas.

Sąjūdis ir kitos dešiniojos politinės ir nepolitinės organizacijos dabar žymiai daugiau dėmesio skiria žemės gražinimui, nuosavybės teisės tęstinumui, tačiau pastarųjų balsavimų rezultatai jiems ir mums yra nepalankūs. Norime užmegzti kuo glaudesnius ir įvairesnius ryšius su išeivija ir gauti iš jos patarimų bei eventualios talkos.

Sąjunga ir uždaviniai

Rašau kaip Lietuvos Žemės Savininkų sąjungos tarybos pirmininko pavaduotojas. Mūsų Sąjunga — tai buvę iki 1940 m. okupacijos Lietuvos ūkininkai, jų vaikai ir vaikaičiai. Ji nepolitinė, visuomeninė organizacija, susikūrė 1990 m. Pagrindiniai jos uždaviniai: Padėti apginti žemės savininkų teisę į žemę, ją atgavusiems — padėti savarankiškai ūkininkauti.

Prieš mėnesį susikūrė du papildomi mūsų Sąjungos padaliniai: ūkininkaujančiųjų skyrius ir miško savininkų skyrius. Iš viso į Sąjungos darbą aktyviai įsijungę apie 7,000 narių, dar turime apie 8,000 narių-rėmėjų. Mūsų respublikinė būstinė yra Kaune, Žemės ūkio rūmuose, beveik visuose rajonuose turime savo padalinius.

Lietuvoje pareiškimus dėl žemės sugražinimo parašė 580,000 Lietuvos piliečių (buvę žemės savininkai, jų vaikai ir vaikaičiai). Buvusi Aukščiausioji Taryba, labai sudėtingu Lietuvai politiniu laikotarpiu (prieš 1991 m. rugpjūčio pučą), visokeriopai nuolaidžiaudama kairiesiems deputatams, priėmė gana prieštarigus agrarinės reformos įstatymus. Prieštarigus, nes gražinimas buvo siejamas su įvairiomis išlygomis kaip kad: gyvenamoji vieta, užsiėmimas, pilietybė ir eilė kitų. Bandėme tuos trūkumus įveikti, siūlydami buvusiai AT įvairias pataisas, kai ką pasiekėme, bet ne viską.

Dabartinė padėtis

Dabar jau esame iš principo naujoje politinėje situacijoje: esame priimti į JT, išvedama svertima kariuomenė, turime Konstituciją ir Prezidentą. Todėl naujai išrinktas Seimas turi visas galimybes pataisyti agrarinis įstatymus.

Deja, viskas daroma priešingai: jau padarytais projektais žemė negražinama, o žadama per 15 metų išmokėti kompensaciją, kurios dydis apie \$100 už 1 ha žemės. Nacionalizuotą žemę numatoma išnuomoti žemės ūkio bendrovėms ("minikolūkiams") ir parduoti kiekvienam gyvenančiam kaime po 2-3 ha žemės lengvatinėmis sąlygomis.

Šie projektai yra populistiškai (kuriami sklypelininkų Lietuva), ekonomiškai nepagrįsti, nes su tokia žemės sklypeliu dauguma kaimo žmonių po kelių metų bankrutuos; neteisiniai, nes prieštarauja Lietuvos Konstitucijai ir Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai.

Toks neatsakingas nuosavybės teisės traktavimas įstatymuose, įvertinant visai paursių teisėtumą ir teisėsaugą bei senus valdininkų įpročius apeiti įstatymus, stumia Lietuvos žmones į didelį susipriešinimą. Priemiestinės žemės yra atvirai grobstomos, tikrieji žemių savininkai tam stichiškai priešinasi. Po karo Lietuvos ūkininkai beveik 10 metų ginklų gynė savo žemę. Ar mes sąmoningai nesame stumiami į panašią situaciją?

Norime Vakarų dėmesio

Be abejo, visa tai yra mūsų rūpestis ir atsakomybė. Iki šiol viską bandėme spręsti vietoje, veikdami savo valdžią ir nesiškusdami užsieniui. Tačiau dabar, susiformavus iš esmės naujos valdžios piramidei, LDDP, kaip valdančioji dauguma, užima visus postus ir mūsų balso negirdi.

Todėl tikimės žymiai didesnio indėlio ir aktyvesnės pozicijos iš Vakarų valstybių ir įvairių tarptautinių organizacijų bei privačių asmenų. Mums nesuprantama, kodėl tiek daug triukšmo keliama dėl tautinių mažumų teisių Lietuvoje, kurie dažnai piktnaudžiauja jiems suteiktomis privilegijomis. Juk prieš kelis dešimtmečius, pvz., baltarusis ar rusas, į mūsų kaimą ir ten apsigyvenęs turi didesnes teises

į mūsų žemę negu tremtinys, grįžtantis iš Sibiro ar kitas žemės savininkas, išvartytas iš kaimo. O juk šioje žemėje ilsisi mūsų kartų protėvių kaulai.

Kartu norime išsakyti nuomonę, kad, teikiant pagalbą Lietuvai, dabar tenka dažnai pasvarstyti, kas yra svarbiau. Gauname ištais siuntas vaistų, o mūsų valdininkai visai nekreipia dėmesio, ir nėra būdų juos nubausti, kad žmonės tiesiog nuodijami per maistą, blogas darbo sąlygas ir kitaip.

Arba Seimas leidžia įstatymų paketus, kurie yra neteisiniai, prieštarauja Konstitucijai, pavojingi Lietuvos valstybingumui ir jos piliečiams. Ar nereikėtų pagalbą daugiau perkelti į teisingą sritį, siunčiant teisininkus, komisijas?

Kur dingsta parama?

Jau treji metai girdime, kad teikiama parama iš Vakarų valstybių Lietuvos žemės ūkiui. Tačiau neteko girdėti, kad ši parama būtų tekusi tremtinui ar kitam žemės savininkui, grįžtančiam ūkininkauti. Visa ta parama išsisklaido tarp žemės ūkio ministerijos valdininkijos arba perduodama ūkininkų sąjungai, kuri jungia keletą tūkstančių žmonių anksčiau pagal Valstiečių ūkio įstatymą įsikūrusius ūkininkus

(nukelta į 2 psl.)

Vytautas Landsbergis simboliškai pagerbtas gėlių puokšte Seimo posėdyje kovo 11 d., oficialiai minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo trečiąsias metines. Išklimėse dalyvavo nepriklausomybės akto signatarai, užsienio valstybių diplomatai, Bažnyčios hierarchai, Seimo ir vyriausybės nariai, prezidentas. 1990 m. Lietuvos Aukščiausioji Taryba, pirmininkaujant Landsbergiui, paskelbė Kovo 11 Aktą. Viktoro Kapočiaus nuotr.

KODĖL PRALAIMĖJO LOZORAITIS

Buvęs premjeras Aleksandras Abišala analizuoja situaciją Lietuvoje

Aleksandras Abišala, ketvirtasis Lietuvos ministras pirmininkas, neturėjęs progos New York'e apsilankyti savo kadencijos metu, su newyorkiečiais susitiko jau kaip privatus asmuo. Grįždamas po savo viešnagės Toronteko-Kanadoje, Los Angeles ir Chicagoje, jis sustojo New York'e.

Pakviestas LB NY apygardos valdybos, kovo 9 d., antradienį, 7 v.v. Kultūros Židinio mažojoje salėje padarė pranešimą. Susitikimą pradėjo LB New York'o apygardos vicepirmininkas Kęstutis Bileris. Svečią apibūdino JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas.

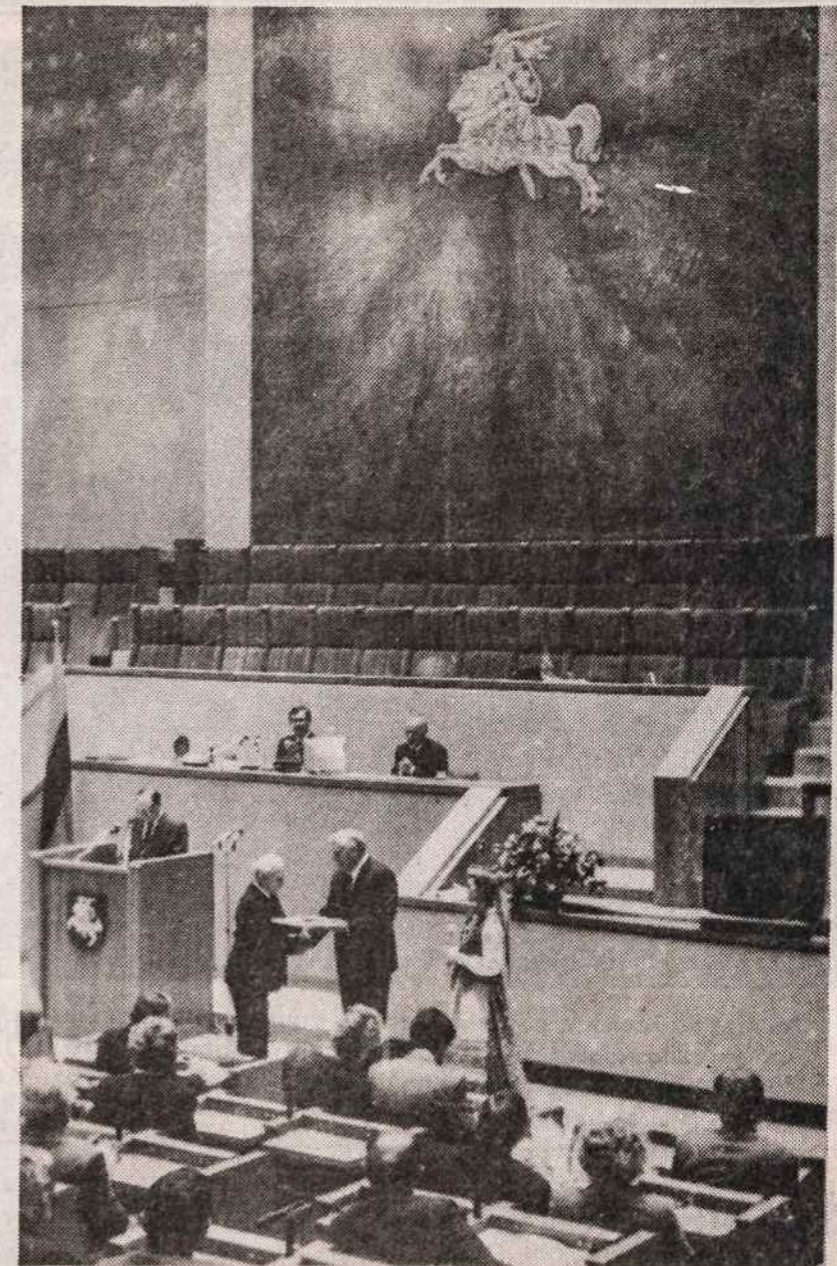
Abišala kalbėjo laisvai, be jokių užrašų. Kalbėjo sklandžiai ir įtikinančiai, pasižymėdamas logika, minčių aiškiu dėstymu. Jo

kalba užrašyta į garsajuostę. Nurašant šiek tiek suglaustinta. Jis vaizdžiai pasakoja apie visuotinę padėtį ir rinkimus, kurių rezultatai ir pats buvo suinteresuotas, nes į prezidentus rėmė Stasį Lozoraitį.

Skaudu klausytis tokių minčių

"Lietuva į valdžią grąžino komunistus, pasirinko komunizmą, atsisakė nepriklausomybės, ir man gėda prisipažinti, kad esu lietuvis. Aš nenoriu nieko bendro turėti su Lietuva, todėl aš nenoriu ten važiuoti, nenoriu jai padėti.

Aš noriu Lietuvą mylėti skaisčiai, gražiai, laimingai, šviesiai, bet ji man nereikalinga supurvinta,

Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas 1993 m. kovo 11 d. Seimo salėje įteikia atminimo medalius 1990 m. nepriklausomybės atkūrimo akto signatarams. Viktoro Kapočiaus nuotr.

POSĖDŽIAVO KLIMATO KONFERENCIJOS SIGNATARAI

Kovo 15 d. Jungtinių Tautų rūmuose pradėjo posėdžiauti atstovai iš 160 valstybių, pasirašusių tarptautinę konvenciją apsaugoti žemės klimatą nuo kenksmingų išmatų. "Klimato Konvencija" pasirašyta 1992 m. birželio, Rio de Janeire, ten vykstant Jungtinių Tautų Žemės

Konferencijai.

Tarp 160 valstybių pasitarime dalyvavo ir Lietuvos atstovai. Praėjusių metų birželio mėnesį konvenciją Lietuvos vardu pasirašė tuo metu buvęs Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Praeitą savaitę vykstančiame pasitarime dalyvauti iš Vilniaus atvyko Aplinkos Apsaugos Departamento užsienio ryšių skyriaus vadovas Inesis Kiškis. Aplinkosaugininko kelionė įmanoma Šveicarijos vyriausybės dosnios aukos dėka. Lietuvos delegacijoj buvo Misijos patarėjas Darius Sužiedėlis.

Klimato konvencijos tikslas — stabilizuoti anglies dvideginio ir kitų vadinamų "šiltnamio efekto" dujų išmatas, kurių tankumas žemės atmosferoje sulauko saulės šilumą ir aukština planetos bendrą temperatūrą. Konvencijos tekstas — tai 15-os mėnesių derybų tarp 150 valstybių produktas. Galutinė konvencijos redakcija, pristatyta Rio de Janeire, vis dėlto sulaukė nemažai kritikos iš gamtos apsaugos organizacijų bei kai kurių Europos valstybių, kurių teigimu, konvencijoje nėra kontrolės bei priežiūros mechanizmo.

Konvencija įsigalios po to, kai ją ratifikuos 50 valstybių parlamentai. Šiuo metu konvenciją ratifikavusios tik 14 valstybių. Nevaldiškų organizacijų žiniomis, daugiau kaip 60 valstybių žada ratifikuoti konvenciją iki šių metų galo. Lietuvos Seimas kol kas dar nėra svarstęs konvencijos ratifikavimo.

Konvencijos signatarų pasitarime New York'e buvo atstovų pranešimai apie tai, kaip valstybės siekia įgyvendinti sutarties reikalavimus ir kaip vyksta ratifikavimo darbai. Suvažiavime taip pat nustatytos konvencijos finansinės paramos fondo gairės. Pasitarimas baigėsi kovo 20 d.

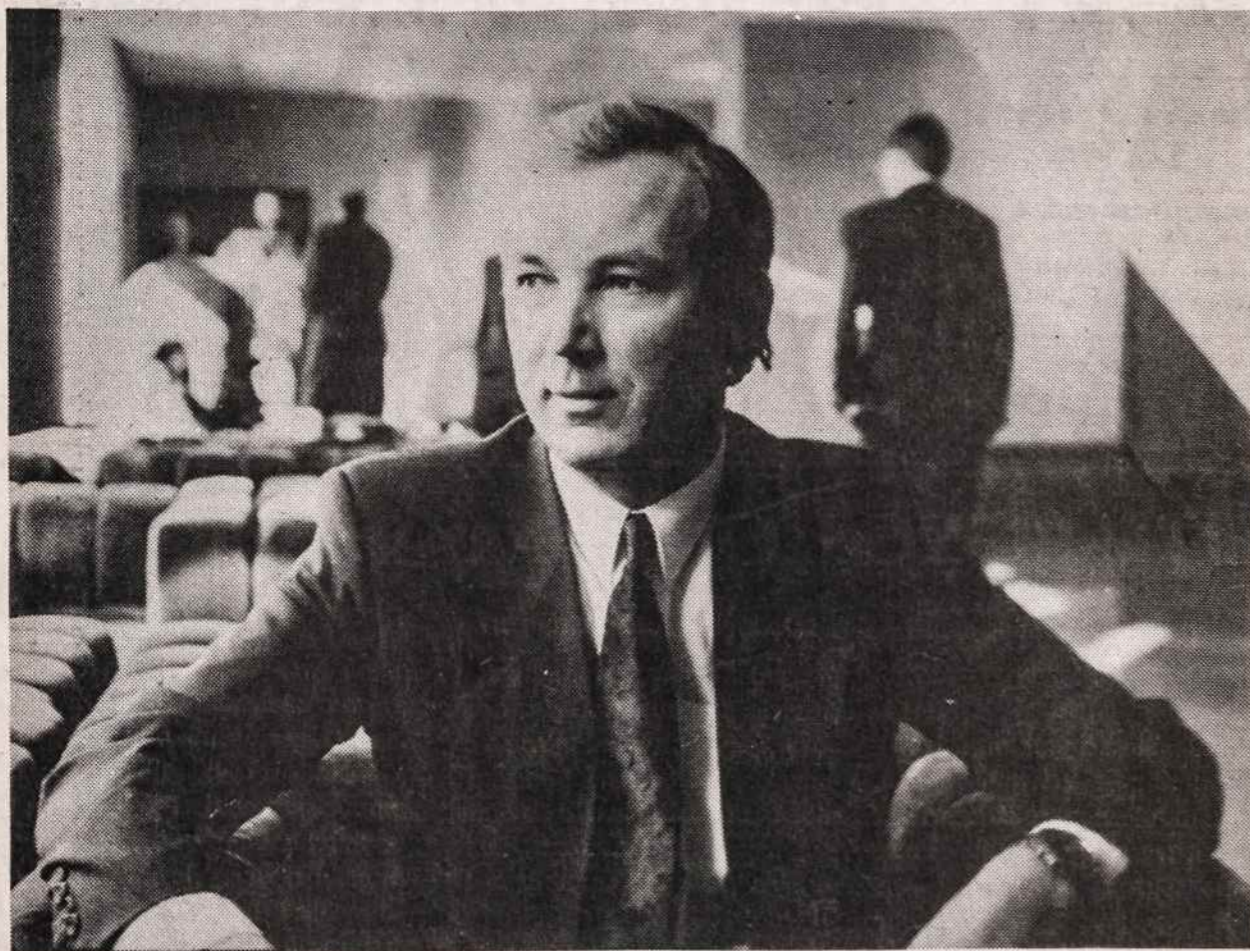
Lietuvos Nuolatinė Misija JT

Lietuvą mokė priešingai

Pagalvokit, ar jai dabar reikia mažiau pagalbos, kai ji suklydusi, nes aš žinau, ką sakau. Suklydusi, nes niekas jos nemokė, o mokė ją atvirksčiai.

(nukelta į 2 psl.)

Adolfas Šleževičius, naujasis Lietuvos ministras pirmininkas, šeštasis per trejus Lietuvos nepriklausomybės metus. Seimo patvirtintas kovo 10 d. Jam pavesta ne vėliau kaip per penkiolika dienų sudaryti vyriausybę ir jos sudėtį pateikti prezidentui tvirtinti. Viktoro Kapočiaus nuotrauka.

ŠEŠTASIS MINISTRŲ KABINETAS

Šeštuoju Lietuvos premjeru Seimas kovo 10 d. patvirtino prezidento Brazausko pateiktą kandidatą Adolfą Šleževičių, kuris jau sudarė vyriausybę ir jos sudėtį pateikė tvirtinti prezidentui ir Seimui.

Šleževičiaus vyriausybėje yra trys nauji ministrai, o kiti — iš buvusio Bronislovo Lubio kabineto. Naujieji yra: energetikos ministras Algis Vladas Stasiukynas, miškų ūkio ministras Gintautas Kovalčikas ir sveikatos ministras dr. Jurgis Brėdikis.

Iš buvusio Lubio kabineto yra: užsienio reikalų ministras — Povilas Gylys, ekonomikos — Julius Veselka, finansų — Eduardas Vilkelis, kultūros ir švietimo — Dainius Trinkūnas, teisingumo — Jonas Prapiestis, vidaus reikalų — Romas Vaitekūnas,

žemės ūkio — Rimantas Karazičia, pramonės ir prekybos — Albertas Sinevičius, statybos ir urbanistikos — Algirdas Vapšys, krašto apsaugos — Audrius Butkevičius, transporto — Jonas Biržiškis, ryšių — Gintautas Žentelis, socialinio draudimo — Teodoras Medaiskis.

Naujasis premjeras Šleževičius yra gimęs 1948 m. vasario 2 d. Mokėsi Kauno Politechnikos Instituto Šiaulių skyriaus mechanikos fakultete. Įgijo inžinieriaus mechaniko specialybę. 1977—1981 m. buvo mėsos ir pieno pramonės ministro pavaduotoju. Neakivaizdinu būdu 1981—1983 metais mokėsi Sąjunginiame Ekonomikos-Finansų Institute.

1983—1989 metais Šleževičius buvo Lietuvos Komunistų

partijos centrinio komiteto agropramoninio komplekso skyriaus vedėjo pavaduotoju, 1989—1990 — pieno pramonės gamybinio susivienijimo "Pienocentras" pirmininku, 1990—1991 — žemės ūkio ministro pirmasis pavaduotojas, Lietuvos-Norvegijos bendros įmonės Olsen-Baltic prezidentas. Jis yra ekonomikos mokslų kandidatas, docentas, 1992 m. stažavosi Iowa universitete. Nuo įsikūrimo buvo LDDP narys, savo veiklą joje sustabdė šiemet vasario 24 d.

Šleževičiaus žmona Birutė — baigusi Kauno Politechnikos Instituto, mechanikos fakultetą. Turi dvi dukras: 21 metų Kristiną ir aštuonerių metų Aistę.

Prieš Šleževičiaus kandidatūrą Seime balsavo 13 (Tėvynės Santaros ir Laisvės frakcijos — buvę Sąjūdžio atstovai), susilaikė 23 Seimo nariai, tarp jų socialdemokratai.

ŽEMĖS GRAŽINIMO REIKALAI LIETUVOJE

(atkelta iš 1 psl.)

kus, bet, deja, dažnai užgrobusius svetimą žemę.

Tuometiniai sovietiniai įstatymai leido imti bet kurią žemę, nors moralės normų ir 10 Dievo įsakymų tada irgi reikėjo laikytis. Argi nekeista, kad mūsų Sąjunga iki šiol verčiasi praktiškai iš savo narių įnašų ir per asmeninius kontaktus palaiko naudingus mums ryšius su Vakarų šalių fermeriais? O mūsų Sąjungos orgtechnika (fax, dauginimo aparatas) yra dovanoti privačios Danijos firmos ir ūkininkų. Tuo mes nenorime pasakyti, kad pagalbos nereikia teikti. Paprasčiausia teikiant reikia atsižvelgti:

— kaip ir kam buvo sunaudota anksčiau suteikta parama;

— ar ji buvo efektyvi, ar visiems vienodai prieinama;

— ar pakako viešumo ir sveikos konkurencijos tarp pretendentų į šią paramą;

— ar asmenys, tarpininkaujantys gaunant paramą, tikrai atstovauja žemės ūkiui.

Kam pagaliau atiteks Lietuvos žemė?

Baigdamas, norėčiau atkreipti dėmesį į tai, jog suformuota nuomonė, kad išeiviai turi atsakyti žemės, palikti ją Lietuvoje gyventiesiems, yra neteisinga teisingai, politiniu ir pagaliau moraliniu požiūriu. Palikdami savo žemę Lietuvai, o iš tikrųjų buvusios ir dabar tebesančios valdinių dalyboms, išeiviai tepadedu tik jiems ir mafijai praturtėti. Šiose dalybose, puslėčiui (po \$100 už ha) superkant išeivių žemę, dalyvaus ne eiliniai Lietuvos artojai (jie jau nebeturė pinigų), o žmonės, kurie, apeidami arba atvirai laužydami Lietuvos įstatymus, sukaupe daug pinigų. Yra pavojus, kad didelę dalį žemės ir nejudamo turto per įvairias bendroves ir statytus asmenis gali supirkti buvusiu SSSR slaptosios tarnybos.

Balsavimų pavyzdžiai

Sudėję visa tai ir dar prisimindami, kad ir 1990 m. rinkimuose už "Sąjūdį" balsavo maždaug 45% rinkėjų, už komunistų partiją maždaug 36%, o 1992 m. rinkimuose už komunistų partiją balsavo 44% su trupučiu. Už tas partijas, kurios prieš dvejus metus sudarė "Sąjūdį", balsavo maždaug apie 45%, nes visi buvo "Sąjūdis" — nuo socialdemokratų iki pat dešinės. Tai rinkėjų nuomonė beveik nepasikeitė — liko ta pati. (Bus daugiau)

KODĖL PRALAIMĖJO LOZORAITIS

(atkelta iš 1 psl.)

50 metų ją mokė, kad ji nieko neverta ir neturi nieko norėti. 50 metų žmonėms buvo sakoma, kad neturi atsakyti už nieką. Tu neturi galvoti. Tu neturi auginti vaikų taip, kaip tu nori. Tu neturi nieko turėti savo privatus, nes, tuo privatumu pasiremdamas, tu galėtum būti nepriklausomas nuo valdžios.

Pagalvokime, ar tokiomis sąlygomis mes turime teisę išdrįsti sakyti: man gėda prisipažinti, kad esu lietuvis?

Na, daugiau aš jūsų tokiomis mintimis nevalginsiu.

Pažiūrėkime į save, ar mes patys nesame kalti? Taip nesinori ieškoti kaltų, bet faktai patys sako: taip, ir mes esame kalti!

Istorijos pamoka

Pirmiausia prisiminkime truputį istorijos, tų pačių 1918 metų vasario 16-tą. Gana drąsiai tauta kilė į nepriklausomybės kovas, bet, pradėdant Steigiamąjį Seimui iki 1926 m. rinkimų, kuo toliau, tuo kairesnis seimas buvo išrinktas. Vis labiau daugumą gavo socialdemokratai.

Prisiminkime tų laikų idėjas: visiem lygybė, visiem daug reikia, nereikia ponų, šalin išnaudotojai! Jau tada žmonės, nežinodami, kas yra socializmas, bandė apie jį galvoti.

Prisiminkime, kiek turėjome partijų jau 1918 m., kokia buvo jų partinė kova. Dažnai užmirštant valstybės interesus, buvo pasisakoma partinių interesų labui, ypač tada, kai samžėjo išorės pavojus. Pažiūrėkime, ar dabar situacija yra kitokia?

Kitų valstybių pavyzdžiai

Prisiminkime kitų valstybių istorijas. Prisiminkime Angliją po Antrojo pasaulinio karo, kada Churchillis, laimėjęs karą, pralaimėjo visiškai nežinomam politikui. Prisiminkime 1989, 90, 91-uosius metus. pavyzdžiui, Čekoslovakiją, kada Havelis, išvedęs tautą iš vergovės, pralaimėjo prezidento rinkimus.

Pagalvokime, ar Lietuva yra kitokia nei visas pasaulis?

Prisiminkime pagaliau Estiją, visai neseniai laiką — praeitų metų rugpjūčio, rugsėjo mėnesį, kada valdžioje buvo estiška panaši į Brazausko partiją. Rinkimus laimėjo opozicija, ne dėl to, kad buvo dešinė, bet dėl to, kad opozicija.

Užsienio diplomatai Seimo rūmose, Vilniuje, 1993 m. kovo 11 d. minint nepriklausomybės atkūrimo trečiąsias metines. Viktoro Kapočiaus nuotr.

Pati didžiausia išeivių patriotinė išraiška būtų susigrąžinti savo žemę, o jeigu iš tikrųjų norima padovanoti Lietuvai, tai tik paskui iš savo rankos dovanojant našlaičių prieglaudai, universitetui ar kt. įstaigai, bet ne valdininkijai, kuri juokiasi iš užsieniečių švento naivumo.

Investitorių dėmesiu

Kartu noriu atkreipti biznierių ir kitų investitorių iš Vakarų dėmesį. Pradedant bet kokį biznį Lietuvoje ar įsigyjant žemę ir pastatus, visuomet verta išsiaiškinti, ar ši žemė ir pastatai nebuvo valdžios prieš savininko valią

nacionalizuoti ar konfiskuoti. Jau yra susidariusi ne viena situacija, kai tam pačiam žemės sklypui įvairios valdžios yra išdavusios dokumentus, liudijančius pirkimą-pardavimą arba leidimą amžinam naudojimui.

Parlamentai ir vyriausybės keičiasi, žemė ir teisė į ją — išlieka. Gerbiame savo ir kitų nuosavybę, mielai kviečiame visus bendram darbui su savo žiniomis, energija ir žeme, bet nenorime, kad atsirastų problemų, kai dėl tos pačios žemės teisme teisiasi keli pretendentai.

Edvardas Raugalas

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotūviškai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejais, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA.
- GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
  - LAIVAI (CRUISES)
  - TRAUKINIAI (AMTRAK)
  - AUTOBUSAI
  - NUOMOJAMOS MAŠINOS
  - VIEŠBUČIAI
  - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Vaidila Valiūnas grįžta Lietuvon

Poetas Bernardas Brazdžionis vasario 17 d. "Lietuvos aide" paskelbė "Ant nuoskaudų slaito" eilėraštį, kur vaidilos Valiūno pirštai vėl paliečia tam tikrą laiką nutilusias kanklių stygas.

Kas yra vaidila Valiūnas? 1956 m. "Lietuvių dienų" leidykla Los Angeles mieste išleido Bernardo Brazdžionio 28 puslapių poezijos knygėlę, pavadintą "Vaidila Valiūnas". Čia dvylika eilėraščių, kurie sudaro tarsi epinio charakterio poemą, kad ir be fabulos, tačiau turinčią du nekinjamus elementus: vietą — partizaninių kovų meto Lietuvą ir pagrindinį veikėją — vaidilą Valiūną.

Autorius šios poemos genezę nusako įvardiniame žodyje: "Šios poemos personažui, pavadintam vaidila Valiūnu, sukurti mintį davė pirmaisiais, 1940-1, komunistų okupacijos metais Lietuvoje, Kaune, matytas asmuo: jis drąsiai žėrė tiesą į akis, pašepdamas okupantų pataikūnus, didelėje žmonių minioje, kuri čia drebėjo iš baimės, čia vėl balsu kvatojo, ir komunistinė policija jo nesuėmė, nes kažkas iš susirinkusiųjų pasakė, kad šis žmogus yra nepilno proto".

Šis "nepilno proto žmogus", kurį autorius vadina "gyvos ir kovojančios tautos rezistencijos simboliu", pasirodo įvairiose situacijose: jis kalba dėl laisvės kovojantiems, laisve abejojantiems ir laisvę išduodantiems, ir visiems užtikrintai skelbia: "Ateis išsivadavimo diena".

Nė j mūžą, kaip antikos poetas, bet pirmajame eilėraštyje "Vaidila Valiūnas" poemos autorius vaidilos Valiūno lūpomis kreipiasi į kankles su raginimu: "Dainuokit vergijoje — prisikėlimą/Ir skelbkite laisvę, kai vėtros nurims./Dainuokite bude-

liams jų prakeikimą/Ir palaimą motinoms ir dukterims".

Kalbėdamas žemei ir piemenėliams, vaidila Valiūnas pripažįsta, kad "Po mūsų miestus, po sodybas ir po kaimus/Baisi naktis, bežvaigždė siaučia ir juoda", tačiau nužudyto partizano motiną guodžia viltimi: "Ir gaisru neužgesinamu vėl pradeda liepsnoti/Gestanti tėvų namų šventa aukos ugnelė". Atitemptas į liaudies teismą, vaidila Valiūnas nepabūgsta grasinimo sušaudyti, ir "liaudies teisdariui" atsikerta: "Jaučiu kaip žemės širdį skauda/Ir Dievo Teismo balsą jums girdžiu..."

Sutikęs "pas brolius" su lauknešėliu į girią bėgančią partizano seserį, vaidila Valiūnas (ir poetas) išsako savo didįjį troškimą: "Taip niekad nieko, nieko nenorėjau./Nei turto neturte, nei liūtyje — giedros./Kaip tau, sesuo, pagairėję pikto vėjo./Likimo rankos, tartum motina, geros". Ir vaidila pasižada jos nepalikti "Kol tars dalia laimingą žodį:/Nelaisvė griuvo — grįžk, gyvenk laisvai!"

Atsidūręs valstiečių mitinge, paklususius okupanto valiai vaidila įspėja: "Nekaskit kapo savo motinai tėvynei", o tremiamuosius Sibiro darbams stiprina laisvės viltimi: "Ir apsiaus mus Vėlykų džiaugsmas./Ir laisvai visos tautos alsuos..." Prie sudegintos bažnyčios griuvėsių vaidila Valiūnas dialoge su choru (tauta) pranašauja, kad praeis vargų diena, nes "Toli mės girdim žemės laisvės dainą./Kuri nenumirė, kai siaučia mus žiema", ir prie milžinkapio, paskutiniame šios poemos epizode, "vaidilos Valiūno kanklės skambėjo plieniu ir valia": "Daug tremtinių kelionėj

(nukelta į 4 psl.)

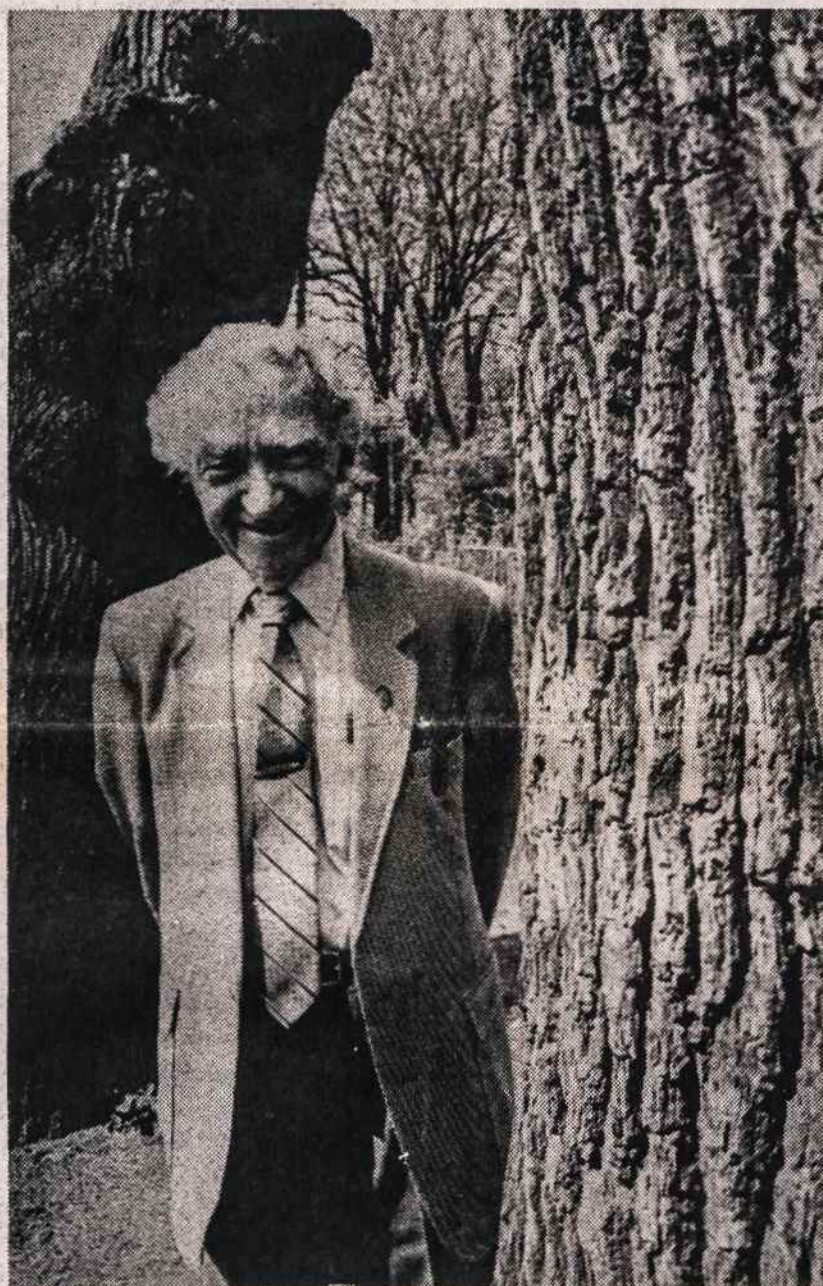
Dabar retai kada nauja knyga patenka į knygų lentyną. Sunku ją išleisti, nes knygos paklausa sumažėjo. Nebėra leidyklų, kurios ieškotų autorių ir leistų jų knygas. Autorius pats turi ieškoti būdų, kaip išleisti savo veikalą.

Praeitų metų data Lietuvoje pasirodė Broniaus Aušrotos knyga "Laisvės niekas nežadėjo". Išleista 5,000 egz., dalis jų pateko ir į Ameriką.

Autorius pats pasirūpino knygos leidimu. Vincas Šalčiūnas, gyvenęs jo kaimynystėje, knygą kompiuteriu surinko ir paruošė spaudai. Tada autorius surado leidyklą Lietuvoje ir jai nusiuntė paruoštą medžiagą.

Knygos istorija

Autorius gyvena Juno Beach, FL. Jis buvo Lietuvos kariuomenės gen. štabo II-jo skyriaus žvalgybos karininkas. Jam teko sekti, kaip Sovietų Sąjungai iš anksto rengėsi okupuoti Lietuvą ir kaip ją okupavo. Visa tai aprašo knygoje "Sunkių sprendimų me-

Poetas Bernardas Brazdžionis lanko vaikystės apylinkes 1991 metais.

PASIENIO SARGYBOS ŠAUDO Į LIETUVIUS ŽVALGUS

Lietuvis žvalgas prisimena, kaip Vokietija ruošėsi karui su Sovietų Sąjunga

tai". Knyga JAV išleista 1985 m., Lietuvoje dideliu tiražu pakartota 1990 m.

Dabar išleistoji knyga yra pirmosios knygos tęsia. Kai Lietuvą sovietai okupavo, autorius suprato, kad ten pasilikti negali. Bus tuoj areštuotas ir sunaikintas. Gavęs atostogų iš kariuomenės, jis 1940 m. birželio gale išvyko į Kybartus, kur gyvena jo tėvai. Kybartuose buvo savas, tai be jokio vargo perėjo į Vokietiją ir ten pradėjo naują pabėgėlio gyvenimą. Pateko į pabėgėlių stovyklą, kur jį susirado vokiečių aviacijos majoras, organizavęs žvalgybą prieš Sovietų Sąjungą, ir jį pakvietė tokiam darbui. Įkurdino Tilžėje, kad iš ten ruošėtų žinių rinkimų apie Sovietų aerodromus Lietuvoje, kariuomenės judėjimą.

Apie ką rašoma knygoje

Tai yra bene vienintelė knyga, kur pavaizduotas laikotarpis prieš Vokietijos ir Sovietų karą. Plačiai pasakojama apie pasienio zoną su perėjimais iš vienos pusės į kitą. Aprašyta su lietuviška nuotaika, nes pabėgėliams rūpėjo Lietuvos reikalai. Apie ją susirinkę kalbėjo ir spėjojo, kada bus karas tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos. Nors viešai buvo skelbiama draugystė, bet slapta Vokietija ruošėsi karui.

Iš Tilžės Aušrotas važinėjo į pasienį, ieškojo atvykusiųjų iš Lietuvos, rinko iš jų žinias. Bandė užverbuoti geležinkelinius, kurie traukiniu atvykdavo į pirmą stotelę Vokietijos pusėje ir atveždavo paštą. Jį patį išmokė, kaip parašyti nematomu rašalu slaptą laišką. tokį rašalą perdavė į Lietuvą, pamokė, kaip parašyti, kam laiškus siųsti.

Smalininkuose prie Lietuvos sienos gyveno lietuvių ūkininkas. Pas jį atvykdavo žmonės iš Lietuvos. Ten atsiradavo dažnai ir Aušrotas. Ten minimas mokytojas Petras Bliumas, po karo atvykęs į Ameriką ir gyvenęs Bostone, jau miręs. Žvalgybos reikalais autorius siekė net Berlyną, aplankė K. Škirpą, važinėjo Tilžės apylinkėse, padėjo kitiems pabėgėliams. Minima, kaip per Tilžę į Ameriką vyko Stakniai, New Yorke gyvenančio Edvardo Staknio tėvai. Tilžėje gyveno Stepas Mackevičius, vertėju dirbo policijoje. Su juo dažnai susitinka, kalba politinėm temom. Mackevičius atvyko į Ameriką, gyveno New Yorke, daug kam gerai pažįstamas. Jau miręs.

Dramatiškai aprašytas epizodas, kaip per sieną į Lietuvą siuntė du žvalgas: Mykolą Naujokaitį ir Juozą Vaičjurgį. Abu sovietų sargybiniai pastebėjo: j abu šaudė, abu sužeidė, abu buvo suimti. Juozas Vaičjurgis buvo atvykęs į Ameriką, gyveno Bostone, kur jis aprašė, kas jam nutiko, kai suėmė sovietų sargybos. Jis mirė prieš keletą metų.

Prasidėjo karui, autorius, kaip vertėjas, žygiuoja su pirmais daliniais per Lietuvą, Minską ir tolyn į gilumą. Mato karo baiskybes, kaip vokiečiai blogai trak-

Bronius Aušrotas

tuoja belaisvius. Tuo bausiu momentu, kai jis turėjo apklausti karo belaisvius, jį paleidžia iš kariuomenės. Atvyksta nauji vertėjai, parengti vokiečių kariuomenės štabo, ir autorius grįžta į Karaliaučių. Pavyksta visai atsipalaiduoti iš kariuomenės. Taip atsiranda Kaune ir čia mėgina organizuoti laisvą gyvenimą.

Bet jis kaip geras žvalgybos specialistas buvo palikęs gerą įspūdį savo žvalgybos daliniui. Jo viršininkas vėl jį suranda ir pakviečia dirbti Pskovo žvalgybos skyriuje.

Ten pilna visokiųjų nuotykių. Iš ten patenka į lietuvių žurnalistų būrelį, jam vadovauja pasitraukiant iš Lietuvos. Per visokių nuotykius atsiranda Weimare. Čia jau artėja karo pabaiga, nes sąjungininkų kariuomenė Vokietiją supa iš visų pusių. Autoriui pavyksta atsipalaiduoti, susijungti su savo šeima, žmona ir sūneliu, patenka į Coburgą, kur ateina amerikiečių kariuomenė. Tuo ir baigiasi knyga.

Kaip knyga parašyta?

Autorius pasakoja ramiai, paprastai, tiksliai. Sakiniai trumpi, neapkrauti nukrypimais į šalutines temas. Aprašomą temą neplečia į šalutinius vaizdus, pasako tik tai, kas būtinausia, kaip kariškame reportage.

Visas gyvenimas lyg kažkoks košmaras, žmogaus ir tautų naikinimas. Ir tame gyvenime jis nejaučia, kad kas žadėtų laisvę Lietuvai. Hitleris buvo užsimojęs sukurti Trečiąją Vokietiją — Reichą iki Uralo kalnų. Žino-

(nukelta į 4 psl.)

Lietuvos dienoraščio skeveldros

Alfonso Nakas

5

Žemaitijoje, kaip ir visur Lietuvoje, kapinės nuostabiai svarios, pilnos gražiausių paminklų su prasmingais įrašais. Tie paminklai, ant jų nuotraukos ir įrašai, tai tautos istorija.

Vedžioja mus po Akmenės kapines jauna mokytoja, Bronės dukterėčia Jūratė Tupikienė. Ji — šešeri metai našlė, likusi su 7-tus einančia dukryte Tomą ir mums viešint 9-sius užbaigusiu Rolandu. Vytautas Tupikas, Sibiro tremtinių vaikas, j tėvynę parsivežtas išsimokslino ir tapo lakūnu. Ne bet kokiu, o lakūnu inžinierium, nes išskirtinų gabumų, ambicijos, entuziazmo. Prieš šešerius metus kažkoks didelis viršininkas šventė jubiliejų. Ažuolo lapų vainikas turėjo būti jam pristatytas iš dangaus. Vytautas, su kitu lakūnu, pakilo vainiko išmesti į puotaujantiųjų kiemą. Per drąsiai skrido, per žemai nusileido, labai tiksliai išmetė. Pravertos kabinos durys, priešaky aukšti medžiai, dar kokios klitlys, ir abu lakūnai žuvo.

Vytautui Tupikui buvo 25-ri. Juodama marmure, it veidrody, šypsantis jaunuolio veidas. Ir įrašas:

TU DŽIAUGSMO VYTURIU
KILAI Į SAULĘ, BET SKAUSMO
AKMENIU KRITAI Į ŽEMĘ

Jūratė, kada tik atspėdama, vyro kapą belankanti, per šešerius metus sekė kapinių pilnėjimą. Ji mums rodė kapus jaunuolių, jaunesnių ir už Vytautą, žuvusių Afganistane, vietinėse automobilių avarijose, nužudytų meilės trikampiuose, mirusių nuo netikėtų ligų, savižudybių. Tiesa, paminklų daktos pasakoja ir apie ilgą amžių išgyvenusius, bet, tikrai neproporcingai didelį jaunų, ypač vyrų, skaičius. Tai bolševizmo aukos.

Svainis Viktoras ir aš nuostabų išgyvenimą turėjome naktį, iš rugpjūčio 7 į 8, tiksliai rugpjūčio 8-tos apie 1:10 val. baigė žiūrėti TV filmą, prieš guldami, išėjome į kiemą "žvaigždžių paskaituoti", kurių tikrai buvo pil-

nutėlis giedras dangus. Iškart pamatėm abu, tik Viktoras šuktelėjo pirmas: "Žiūrėk, iš kur dabar tie paukščiai?" O "paukščiai" tai dangaus aukštybėse, šiaurėje, pasirodė tartum lygiašonis trikampis, kurio abu apatiniai kampai galėjo būti po 25-30°. Trikampis neturėjo jį apibrėžiančių kraštinių. Tik jį sudarė gal šimtai tamsiai pilkų taškų, Viktorui pasirodžiusių paukščiais.

Stulbinančią nuostabą sudarė judėjimo greitis. Nuo pasirodymo šiaurėj iš už žemo namelio stogo, iki dingimo pietiniame horizonte, vargu ar praėjo ištisa minutė, o veikiau gal tik 30-40 sekundžių. Abu su Viktoru buvome blaivūs. Abu matėme lygiai tą patį. Kitą rytą mano grafišką piešinį Viktoras entuziastiškai patvirtino. Apie matytą fenomeną už kelių savaičių Molėtuose papasakojau etnokosmologinio centro mokslininkui. Jis susidomėjo. Prašė atsūsti piešinį ir aprašyti regėjimo laiką bei vietą.

Pirmas pasimatymas su tėviške

Pirmiausia priminsiu sąvokų klastotojams, kad tėviškė ir tėvynė absoliučiai ne tas pats, kaip ne tas pats, iš kitos "operos", kepiniai ir kepsniai. O kiek daug, net inteligentų, tyčia ar ne, sąvo-

kas maišo. Mano tėvynė yra visa Lietuva, ir tik ji. Mano tėviškė yra vieta, kurioje gimiau, ar bent iš kitur mažutėlį atsivežę mane tėvai užaugino. Mano tėviškė — Rudžių kaimas, už dviejų su puse kilometrų į šiaurę nuo Kamajų, už 14 km į pietus nuo Rokiškio.

Šioje kelionėje pirmą kartą Rudžius pasiekiau šeštadienį, rugpjūčio 15 d., Žolinės dieną. Truputį iš kelio užsukę į Užpa-

lius, aplankėme dukterėčios Elvyros šeimos sodybą. Šeiminių neradome. Jų kaip tik būta Rudžiuose, ir susitikime, fotografuosimės ant vieškelio.

Lankydami Svėdasų kapines, pirmiausia sustojome prie mano tetos ir krikšto motinos bei tetėno, Teofilės ir Antano Matulionių kapo. Juos 1941 m. vasarą sušaudė partizanai už tai, kad išaugino penkis sūnus, kurie visi tapo komunistais ir pabėgo į Ru-

siją. Tai dvigubai tragiškas įvykis: žuvo niekuo dėti žmonės, o jų žudikai buvo tie, kuriuos laikėme tėvynės gelbėtojais. Esu trečią kartą tėvynėje ir trečią kartą lankau krikšto motinos kapą. Jis dešinėje pusėje, visiškai netoli nuo vieškelio. Žinot, kad ten palaidoti tetos Teofilės, dėdės Kajetono, dėdės Alfonso, mano motinos ir dar dešimties jų brolių bei seserų tėvai, mano seneliai, bet jų kapai man nebuvo žinomi.

Šiandien turime atliekamą pusvalandį ir einame takais, skaitinėdami paminklų įrašus. Kapinių gilumoj — mūrinė koplytėlė. Lenkiu ją dešiniu šonu ir apstulbstu! Prie pat tako, koplytėlės pasieny, gulsčias marmuro paminklas su kryžiaus gravūra ir įrašais:

SKLĖRIAI — BARBORA / 1851 - 1920 / CIPRIJONAS — 1844 - 1928. Koks brangus atradimas! Iki šiol nežinojau senelių gimimo nė mirties metų, o dabar, va, turiu. Vilniuje sužinosiu, kad po karo iš Rusijos sugrįžę, dabar jau išmirę Matulioniai senelių kapą suradę ir paminklą pastatę. Tykliai, be reklamos. Mes, kiti vaikaičiai, Amerikoje net nesužinojom... iki šios apsilankymo dienos.

(Bus daugiau)

Persirengimo gardelis paplūdimy, prie Neries. Tokių gardelių dešimtis radome Palangoje ir karštą vasaros dieną. Prie visų buvo ilgos eilės. Alfonso Nako nuotr.

Los Angeles, CA, Dramos sambūrio artistai po vaidinimo "Kalėdų senelis iš Los Angeles". Iš k.: Ema Dovydaitytė, Auria Jarašūnas, Aukšė Kalantaitė, Petras Sandanavičius, režisierius Algimantas Žemaitaitis, Ramunė Vitkienė, Amandas Ragauskas, Viltis Jatulienė, Paulius Jasiukonis (tvarkęs dekoracijas, garšą ir muziką). Gailės Radvenytės nuotr.

Los Angeles, CA, "Spindulio" ansamblio dalis šokėjų, dalyvavusių blynų balius programoje. Iš k.: Tara Barauskaitė, Tauras Radvenis, Nida Gedgaudaitė, Viktorija Prišmantaitė. Vinco Štoko nuotr.

LOS ANGELES, CA

Vasario 16 Šventė

Los Angeles Šv. Kazimiero Lituanistinė mokykla šventė Lietuvos nepriklausomybės šventę Šv. Kazimiero parapijos salėje, vasario 20 d., šeštadienį. Salę papuošė patys mokiniai savo sukurtais konkursui Lietuvos pašto ženklais.

Mokyklos direktorė Marytė Newsom pristatė svečius — Vakarinio pakraščio Lituanistinių mokyklų inspektorių Igną Medziuką ir mokyklos rėmėją Mikalajūną.

Vasario 16 proga, jaunesnieji mokiniai kūrė lietuviškus pašto ženklus, o vyresnieji — rašė rašinius. Rašinių konkursą laimėjo Povilas Pakuckas ir Aidas Kuolas. Juos pasveikino ir įteikė premijas mokyklos rėmėjas Mikalajūnas.

Mokiniai dalyvavo Amando Ragausko sukurtame montaže "Istorinis muziejus". Vilkėdami progai parinktais kostiumais,

deklamavo poeziją ir apibūdino žymių asmenybių gyvenimą. Vincą Kudirką apibūdino Aidas Kuolas, ir padeklamavo Audra Gričiūtė. Maironį suvaidino Marius Anelauskas, o Aušra Vencutė padeklamavo jo poezijos. Žemaitę vaizdavo Adrija Karaliūtė. Joną Basanavičių vaidino Aidas Mattis. Aleksas Newsom

buvo Antanas Smetona. Mykolą Biržišką apibūdino Augis Kuolas. Daumantą ir partizanus vaidino Marius Petrušis, Vilija Gulbinaitė, Aušra Mulokaitė ir Tomas Mikuckis. Daina Žemaitaitytė padainavo solo "Oi, neverk, motušėle". Pionierių eilėraščių padeklamavo Rolandas Paulauskas. Kunigą vaidino Andrius Ragauskas. Vytautą Landsbergį apibūdino Valdas Varnas.

Šventė baigta patriotinėmis giesmėmis.

"Spindulio" tradicinis blynų balius

"Spindulio" ansamblio tradicinis blynų balius įvyko vasario 20 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Prasidėjo Užgavėnių švente, surežisuota mokytojo Amando Ragausko ir menininkės mokytojos Danguolės Kuolienės pagamintomis kaukėmis. Šią programos dalį atliko Seminaro klasės mokiniai ir jaunimas. Užgavėnių "boba" buvo nuostabi!

Sekė eilėraščių, šokių ir dainų pynė. Danguolės Kuolienės antro skyriaus mokiniai padeklamavo eilėraščių "Lietuva". Kiškių darželio vaikai sukosi aplink Johnathan Dudor, kuris vaidino "pasaulį" (pagamintą Danguolės Varnienės), kol vaikų choras užtraukė dainą "Mūs pasaulis nedidus".

Pirmo ir antro skyriaus vaikai pašoko Lėlių šokį, kurį išmokė Danguolė Varnienė, prisiminusi panašų šokį baletu klasėje prieš dvidešimt metų. Jaunimas pašoko "Cyvatarą", padainavo "Brangiausios spalvos" ir (Kevalaitienės žodžiais) "Do Re Mi" su trečio, ketvirto ir penkto skyriaus vaidintojais. Studentės ir gimnazistės pašoko "Per girią girėle".

Jaunų vyrų kvartetas, kuris šį vakarą pasirodė tik antrą sykį, padainavo "Vai broli, broli" ir prajuokdino publiką vaidyba ir dainomis "Nežinia kodėl tave myliu" ir "Negaliu gyventi be tavęs". Kvartete dainuoja Paulius Gražulis, Auris Jarašūnas, Aliukas Prišmantas ir Tauras Radvenis. Jų vadovas — muzikas Viktoras Ralys.

Jaunieji šokėjai atliko — Dyvus, Dzūkų polką ir Šeinį. "Spindulio" choras vedamas Viktoro Ralio, padainavo "Ant kalno gluosnis" ir "Tykus vakaras". Vyresnieji šokėjai pašoko Subatėlę, Noriu miego, Aštuonytę ir Klumpakojį. Po šokių ir dainų,

Padėka priklauso ir klebonui prel. dr. Algirdui Olšauskui už leidimą naudotis parapijos sale repeticijomis.

Gailė R.

Los Angeles, CA, "Spindulio" ansamblio tradiciniame blynų baliuje dainuoja jaunų vyrų kvartetas. Iš k.: Paulius Gražulis, Aliukas Prišmantas, Tauras Radvenis, Auris Jarašūnas. Vinco Štoko nuotr.

PASIEONIO SARGYBOS ŠAUDO Į LIETUVIUS ŽVALGUS

(atkelta iš 3 psl.)

ma, visi turėjai jam vergauti. Bet griuvo ir Hitleris, ir jo Reichas.

Aprašomoji medžiaga pirmą kartą sutinkama lietuvių literatūroje. Prisiminimų knygos paprastai yra mieliai skaitomos, dar labiau — žvalgybos knygos. Ir ši knyga bus tikrai mieliai skaitoma, nes parodo mažai žinomą sritį — žvalgybą Lietuvos pasie-

nyje, karo pradžią.

Knygos gale sudėta keliolika nuotraukų, svarbesnių knygoje aprašomų asmenų, vietovės vaizdų, įdėtas ir žemėlapis, kuris parodo, kaip Sovietų Sąjungą puolė vokiečių kariuomenė.

Rašo naują knygą

Autorius, dėdės iškvietas, atvyko į Ameriką, įsikūrė Brooklyne, bet ir čia neilgai gyveno: jį susirado amerikiečių žvalgyba ir kaip specialistą pakvietė talkinti jų darbams. Autorius įsijungė į amerikiečių žvalgybą, keliavo iš vieno krašto į kitą, iš miesto į miestą, kol išėjo į pensiją ir apsigyveno Floridoje. Dabar gyvenamas Juno Beach, jis keliai kas rytą anksti ir rašo trečiąją knygą apie žvalgybą Amerikoje. Nauji laikai, naujos šalys, nauji uždaviniai ir pavojai. Tai sritis, kurių žmonės paprastai negali pažinti. Tai ir knyga bus įdomi, patraukli savo medžiaga. Bus įdomu ją pasekti ir stebėti, ar ten minima Lietuva, ar ji randa sau vietos kelyje į laisvę.

-o-

Bronius Aušrotas. LAISVĖS NIEKAS NEŽADEJO, "7 dienų" leidinys, spausdinta Vilniuje, tiražas 5,000 egz., 280 puslapių, iliustruota nuotraukomis. Kaina 10 dol. Knygos keliolika egzempliorių gauta ir "Darbininke". (p.j.)

Juozas Kojelis

Pabaltijo šalių biudžetai 1993 metams

Lietuvos patvirtintas biudžetas turi virš 5 bilijonų talonų deficitą. Suskaičiuotos pajamos sudaro 116 bilijonų talonų sumą (tai yra apie \$258 milijonai). Numatoma, kad išlaidos sudarys 121 bilijoną talonų. Parlamento kairiosios daugumos iniciatyva planuojama pajamų suma buvo padidinta 6.7 bilijono iš pajamų mokesčių, 1 bilijonu iš pelno mokesčių ir 2 bilijonais iš likučio mokesčių. Kai kurių ekonomistų nuomone, tikrasis deficitas dėl infliacijos sudarys apie 20 bilijonų talonų.

Latvijos biudžetas turi apie 2.3 bilijono latviškų rublių deficitą. Valstybės numatomos pajamos sudarys 85.7 bilijono rublių (apie \$520 milijonų).

Estijos biudžetas yra be deficito ir numato 3.7 bilijono kronų pajamų, tai yra apie \$276 milijonus.

UODEGŲ ISTORIJS

Paskutiniaisiais metais Lietuvos Respublikos parlamentas praleido ne vieną dieną, svarstydamas įvairiausias uodegas. Pirmiausia, iškilio Lietuvos herbo - Vyčio žirgo uodegos problema: kokia ji turi būti: nuleista ar pakelta.

Ginčų būta didelių. Gal todėl, ir priėmus sprendimą, daugelis nebeprisimena, koks jis yra. Kiekvienas galvojo ir darė savaip: vienu Lietuvos herbas ant spaustuveje išspausdintų dokumento lapų ir kitoks Vidaus reikalų ministerijos antspaude.

Gal istorija ir būtų pasibaigusi biurokratiškos popieriu atspausdinimu, tačiau į uodegų istoriją buvo įtraukti ir visi Lietuvos piliečiai. Pusė milijono Lietuvos Respublikos pasų buvo atspausdinta ir išduota su nuleista žirgo uodega, o kiti pasai atspausdinti jau su pakelta uodega.

Vidaus reikalų ministerijos Migracijos departamento pasų skyriaus viršininkė Danutė Matareivičienė tvirtina, kad ši problema atsiradusi todėl, kad iš pradžių Lietuvos herbu buvo patvirtintas vieno, o po to kito pavyzdžio Vytis. Vidaus reikalų ministerijos tarnybos išpaudė irgi apie pusę milijono antspaudo su nuleista uodega. Dabar dedami nauji antspaudai, o pasienio ir užsienio reikalų ministerijos yra informuotos, kad galioja abiejų rūšių antspaudai.

Gražus pasiaiškinimas spaudai, tačiau praktikoje veikia kitos taisyklės: Austrijos pasieniečiai neisileidžia Lietuvos piliečių, jeigu jų pasuose žirgas su nuleista uodega. Sako: vienasysk išsiaiškinkite su savo lietuviškom uodegom.

Tačiau nenusiminkite. Su nuleista uodega pase galite drąsiai vykti į Turkiją ar Rusiją - problemų neturėsite.

Kur ieškoti teisybės? Pažvelkime į valstybės laikraščio "Lietuvos aidas" pirmąjį puslapį - žirgas su nuleista uodega.

Nieko taip ir neišaiškėjo. Tik suprantama, kad, prieš imant Lietuvos pasą, būtina pasiteirauti, koks

žirgas Lietuvos herbe. Jeigu su nuleista uodega - reikia griežtai atsakyti, o pareikalauti su pakelta, nes šandien Lietuvos biurokratiškuose koridoriuose vyrauja būtent ši madą. Turėsite mažiau problemų dabar, o kaip bus ateityje, parodys Lietuvos parlamento posėdžiai, nes nėra Lietuvoje problemų, išskyrus uodegas.

Sprendžiant Lietuvos Prezidento vėliava klausimą, irgi neapsieita be uodegų. Kodėl dail. A. Kaiždailis, kurdamas tą vėliavą, viena-ragio ir grifo uodegas nuleido žemyn, daugeliui taip ir liks mįslė. Heraldikoje abi uodegos visada buvo užriestos.

Kaip norėtusi, kad lietuviškų uodegų istorija pasibaigtų. Prezidento vėliava patvirtinta, išsivinėta ir jau pašventinta. Čia galima ir padėti taška.

Tik tie Lietuvos Respublikos pasai, kurių valdžia sakosi negalinti pakeisti dėl didelių išlaidų, negali savo istorijos užbaigti. Kiekvienas Lietuvos pilietis prie sienos jaudinasi ir jaudinsis: ar jo pasas yra toks, koki nori matyti tos šalies pasieniečiai. Nes vykti nuo Austrijos sienos atgal Lietuvėlen - ne tokia jau trumpa kelionė...

A. J.

Vaidila Valiūnas Bernardas Brazdžionis Ant nuoskaudų šlaito

Kai netėnkam kuo buvo advente gyventa,
Kai prarandam mus vedusią Viešpaties viltį,
Kai nematom atolydžių grįžtančio kranto,
"Ar kalbėt, ar nutilt ir nutilti?"

Visko buvo istorijos žingsniuose duota:
Ir žaizdų, ir kančios, tartum verdančio vyno,
Įmestiem į patrakusio nuomaro puotą,
Pasmerktyjų, kur niekas, o nieks negaivino -

Ir bridai per despotų tironų epochos
Ir krauju prisigėrusią smengančią smiltį,
Ir tari, pasmerkimo likimui nunokus,
"Ar kalbėt, ar nutilt ir nutilti?"

Kam Tu, Dieve, baudi savo varganą tautą,
Savo kūdikį kam be globos palikai Tu
Gyvą, išneštą kilusių potvynių srauto
Ir tartum nebegyva ant nuoskaudų šlaito?

Vėl vylingų verpetų mes plukdomam plauste,
"Ar kalbėt, - klausiu jus, - ar nutilt ir nutilti?"
Purvini - eikim meilės rasa nusiprausti,
Ir sušalę - prie židinio sėskim sušilti.

Bernardas Brazdžionis

Telefaksu "Lietuvos aidui" iš Kalifornijos 1993 m. vasario 16 d.

CHICAGOS PADANGĖJE

"Pabūkime jauni su
visa Lietuva"

Tokia vedamoji mintis buvo vakaronėje vasario 5 d. Jaunimo Centro kavinėje. Šį kartą buvo mažiau kalbų, o daugiau muzikos, dainų, o taip pat lietuviškų drabužių demonstravimo. Visa tai parodė svečiai iš Lietuvos, pasitelkę vietinių žmonių.

Pagrindinės šio vakaro veikėjos — madų žinovė iš Lietuvos — Virginija Kliknienė ir tautodailininkė Birutė Janavičienė. Madas demonstravo: Nida Tijiūnelytė, Sigutė Plioplienė iš savo dukrele Milda Bunikyte, Virginija Džiovėnienė, Daiva Meilienė ir jos dukrelė Alina. Šiandvi ir pradėjo programą, padeklamuodamos eilėrašį.

Pranešėja V. Kliknienė apibūdino visas madas. Parodyta apie 20 įvairiausių drabužių, pradžioje demonstruoti tautiniai, vėliau — išėiginiai lietuviškais motyvais. Bandė ir pats jauniausias šios vakaronės dalyvis aktorės Laimos Day-Šulaitytės trejų metų sūnelis Andriukas.

Demonstravimo metu grojo "Mełodija", kurią sudaro Vytautas Šiškauskas ir Alvydas Blinstrubas. Jie ir atskirai nemažai pagrįjo ir padainavo, o antrasis ir tarmiškų juokų papasakojo.

Vakaronėje dalyvavo virš 100 asmenų. Čia buvo ir vaišės ir šokiai. Viskas buvo suorganizuota sumanžiai ir išradinžiai.

Panašus renginys vasario 26 d. įvyko Lemonte, Pasaulio Lietu-

vių Centre, o vėliau norima su-ruošti ir kitose kolonijose.

Balsavo už Lozoraitį

Lietuvos prezidento rinkimai sukėlė nemažą susidomėjimo Chicago lietuvų tarpe. Gaila, kad dėl techniškų suvaržymų rinkimuose negalėjo dalyvauti visi norėjusieji atiduoti balsus.

Tačiau, Chicago balsavimų rinkiminės komisijos nario Broniaus Siliūno teigimu, rinkimuose dalyvavo apie 1,000 chigagiečių, iš kurių 237 atėjo pabal-suoti į "Seklyčio" vasario 14 d., o kiti pasiuntė paštu savo balsus tiesiai į centrinę rinkimų būstinę Washingtone.

Iš viso JAV buvo užsiregistravę balsuoti 2,059 asmenys, iš kurių pabalavo 1,923. Visoje Amerikoje už Lozoraitį atiduota 1,803 balsai. Brazauskui teko tik 53 balsai, o negaliojančių balsų pripažinta 67. "Seklyčioje" šis procentas buvo dar aukštesnis. Lozoraitis gavo 229 balsus (iš 237) Brazauskui atiteko 7 balsai, o vienas balsas paskelbtas negaliojančiu.

"Seklyčioje" buvo balsuojama nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet. Tada rinkiminė komisija (jose, be Siliūno, buvo dar du — Salomėja Daulienė ir Antanas Valavičius), pasikvietusi porą stebėtojų, suskaičiavo balsus ir aktą faksu pasiuntė Washingtonan. Kaip sakė Siliūnas, Chicago rinkimai praėjo tvarkingai, kokių nors didesnių neaiškumų nepasitaikė.

Nors buvo šiokių tokių nesusi-pratimų su paskutinėmis dienomis iš Lietuvos atvykusiais arba iš ten sugrįžusiais. Tokiems nebuvo leista balsuoti ten, o taip pat jie neturėjo teisės balsuoti ir čia.

Vasario 16
75-ėčio minėjimas

Šalia gausių nedidelių lokali-nių minėjimų, didysis Chicago Lietuvos Tarybos rengtasis mi-nėjimas įvyko vasario 14 d. Ma-rijos aukštesniosios mokyklos salėje, dalyvaujant apie 800 pu-blikos. Minėjimą atidarė ALTO pirm. dr. V. Dargis. Su vėliavomis dalyvavo Dariaus-Girėno ir Don Varno Amerikos Legiono lietuviškieji postai ir daugelio kitų lietuviškų organizacijų at-stovai. Sugiedota JAV ir Lietu-vo himnai ir pagerbti žuvusieji dėl Lietuvos laisvės. Invokaciją paskaitė kun. J. Kuzinskas.

Programą vedė Vida Sakevi-čiūtė. Ji perskaitė Nepriklausomybės ir valstybės atstatymo aktų tekstus, o taip pat Illinois valstijos gubernatoriaus Jim Ed-gar proklamaciją. Lietuvos garbės konsulo V. Kleizos žodį perskaitė konsulato tarnautoja Daiva Meilienė. ALTO raštinės Chicagoje vedėjas Voldemaras Šadauskas perdavė Chicago miesto burmistro Richard Daley proklamacijos tekstą.

Pagrindinis kalbėtojas

Pagrindinę kalbą pasakė new-jersietis, organizacijų darbuoto-jas, radijo programos vedėjas, dr. Jokūbas Stukas. Jis pradėjo nuotaikingais anekdotais, klau-sytojus pabandęs linksmi nu-teikti. Jis pabėrė eilę istorinio pobūdžio faktų iš įvairių laikotarpių. Paminėjo V. Landsbergį, kuriam kalbėtojas yra pasakęs, kad "tu esi Mozė, išvedęs Lietu-vą iš nelaisvės namų" (šis posakis susilaukė stiprių publikos ploji-mų).

Dr. Stukas iškėlė Kersteno komi-sijos darbus, Lietuvos Vyčius, kurie parašė daugiau negu milio-ną laiškų Lietuvos naudai.

Chicago "Seklyčioje" vasario 14 d. balsuojama už Lietuvos prezidentą. Stovi rinkiminės komisijos nariai: Salomėja Daulienė ir Bronius Siliūnas. Ed. Šulaičio nuotr.

Pabrėžė, kad jis pats apie Lietu-vo laisvę prabilo prieš 52 me-tus, kuomet įsteigė savo radijo programą, kuri gyvuoja iki šiol.

Kalbėtojas iškėlė faktą, kad kai kurie JAV Lietuvos Bendruome-nės veikėjai savinai jo ir kitų lietu-vių atliktus darbus, ir akcenta-vo, jog Bendruomenei skirtos aukos neturi būti išleidžiamos pasivažinėjimams.

Kalbėtojas gana neigiamai pa-sisakė prieš LDD partiją ir jos vadą A. Brazauską, buvusį VLI-Ko valdybos pirmininką ir da-bartinį Lietuvos Seimo narį dr. K. Bobelį, savo kalbą baigdamas patriotišku Romo Kisieliaus ei-lėraščiu.

Meninė dalis

Oficialios dalies pabaigoje bu-vo sveikinimų, rezoliucijų skai-tymas ir kt.

Po pertraukos, solistai iš Lietu-vo Arvydas Markauskas ir Si-gutė Stonytė padainavo solo da-inų ir duetų.

Čia pasirodė ir retai girdimas Chicago Lietuvos operos cho-ras, diriguojamas Ričardo Soko, akompanuojan Manigirdui Mo-tekaičiui. Solistams akompanavo Alvydas Vasaitis.

Vakare gana gausus būrys tau-tiečių dalyvavo Tautiniuose Na-muose šio minėjimo proga su-rengtoje puotoje.

Ed. Šulaitis

LIETUVOJE

— Suvalkų trikampyje pernai atsikūrusi Šv. Kazimiero draugi-ja kovo 7 d. Suvalkuose surengė Šv. Kazimiero minėjimą. Prieš-kaninė Šv. Kazimiero draugija buvo įkurta 1925 m. Vilniuje. Jos tikslas buvo rūpintis lietuvių jau-nimo švietimu Vilniuje ir Suval-kų krašte. Dešimt metų praslinc-ku nuo draugijos įkūrimo, ji turėjo 476 skyrius su 18,000 na-rių. 1938 m. vasario 25 d. lenkų valdžia draugijos veiklą uždraudė. Uždarė lietuviškas mokyklas ir bibliotekas.

— Dariaus ir Girėno metais Lietuvos vyriausybė sausio 27 d. paskelbė 1993-uosius, o liepos 17 d. — Pasaulio lietuvių vienybės diena. Tą dieną sukaks 60 metų, kai žuvo skrydžio per Atlantą nugalėtojai Steponas Darius ir Stasys Girėnas.

— Sporto muziejus sausio 29 d. atidarytas Vilniuje, Sportininkų namuose, Ašmenos g. 8. Jo kūrėjas, bei direktorius — dail. Vytautas Gudelis.

— Komp. Vlodo Jakubėno pre-mija sausio 21 d. Vilniuje, Kom-pozitorių namuose, įteikta muzi-kologei Onai Narbutienei už jos leidinį "Kaunas, 1920-1940-ieji metai". Knygoje, išleistoje 1992 m., aprašomas ikikarinės Lietu-vo muzikinis gyvenimas Kaune.

IŠ VISUR

— JAV LB apygardų pirmi-ninkų suvažiavimas įvyks kovo 26-27 dienomis Chicagoje. Su-važiavimą organizuoja Krašto valdybos vicepirm. Gintaras Čepas. Kovo 26 dienos posėdyje dalyvaus JAV ambasadorius Lie-tuvoje D. Johnson.

— Muz. Faustas Strolia pa-ruošė Šv. Andriejaus parapijos (Calumet City, IL) ir Chicago Lietuvos Vyčių chorų gavėnios koncertui, kuris įvyks kovo 28 d. Šv. Andriejaus bažnyčioje. Pro-gramoje Theodore Dubois "Sep-tyni paskutiniai Kristaus žo-džiai", ištraukos iš W. A. Mozart "Requiem" ir J. S. Bach "Kri-staus kančia pagal šv. Matą". So-listai: Algirdas Brazis, Dalia Ei-dukaitė-Fanelli, Anna Marie Pu-pininkaitė-Kassel ir David An-deronaitis.

— Raimundas Rajeckas presi-dento A. Brazausko dekretu pa-skirtas Vyriausioju Respublikos prezidento patarėju ir atstovu ypatingiems pavedimams. Pre-zidento rinkimų metu Rajeckas buvo Brazausko patikėtinis, rin-kimų štabo narys. Jis yra ekono-mikos mokslų daktaras, stažavosi Harvard universitete.

— Lietuvos policijos komisa-riatai per pirmuosius du šių metų mėnesius užregistravo 10,078 nusikaltimus, o tai 2,315 arba 29,8% daugiau nei per at-likimą 1992 m. laikotarpį. Pa-gal nusikaltimų skaičių, tenkantį 10 tūkst. gyventojų, nepralen-kiamas Panevėžio rajonas — 53,2% nusikaltimo. Per du mė-nesius Lietuvoje liko neatskleis-ta 6,943 arba 69,3% visų nusikal-timų, iš jų 588 — sunkių.

— Vidurinės Azijos kraštų lie-tuvių bendruomenės atstovų su-važiavimas planuojamas šiemet kovo mėnesį. Jis įvyks Taškente. Šiame mieste lietuvius telkia ir bendruomenei pirmininkauja Juozas Dervinis. Jis ten gyvena ir 30 metų vadovauja specialiajai sprogindimo valdybai, tiesian-čiai aukštos įtampos elektros li-nijas Vidurinėje Azijoje ir visos buvusios Sąjungos rytinėje ir šiaurinėje dalyje.

— NATO šalių kariniuose ma-nevruose, kurie birželio 16-18 dienomis vyks neutraliuose, o taip pat ir Danijos bei Vokietijos teritoriniuose vandenyse, daly-vaus Lietuva ir Lenkija. Manoma, kad gal bus pakviesta daly-vausti ir Rusija. Manevrai vadi-nami "Baltops 1993".

— Hartfordo skautai ir skautės po pasisekusios Kaziuko mugės, dėkodami "Darbinin-kui" už talką, atsiuntė laikraščiu stiprinti \$50 per v.s. Juozą Beniūną. "Darbininko" admini-stracija nuosirdžiai dėkoja.

— "Gimtasis kraštas" savo kovo 18-laidoje atspausdino viso puslapio iliustruotą Leonardo Aleksiejūno ir Viktoro Kapo-čiaus reportažą "Injekcija už mi-lijoną dolerių". Pavaizduojamas New Yorko medicinos labdaros grupės Catholic Medical Mis-sion Board programų vadovo Michael D. McCarthy ir jo pa-dėjęs Rasos Riegaitienės apsi-lankymas Lietuvoje, sutinkant skiepi ir švirkštų siuntas. Pirmoji dėžė iš tos milijoną dolerių siekiančios dovanos nuvežta į Nemenčinės (20 km nuo Vil-niaus) vaikų ligoninę. Tuos skie-pus (Pneumovax) paaukojo Merck vaistų firma. Švirkštus nupirko iš Olandijos toji New Yorko la-bdaros grupė.

TAUTOS FONDAS DAR VEIKIA

Glaudžiai su Vyriausiu Lietu-vo Išlaivinimo Komitetu dir-bęs Tautos Fondas pasiryžo tęsti savo darbą nevalstybinėje ir ne-politinėje srityje, padėdamas Lietuvą ir jos žmones vaduoti nuo ekonominių sunkumų ir dvasinės žalos, padarytos Lietu-vai ir lietuviams per 50 sovietų okupacijos metų. Tautos Fondo pirminis ateišties veiklos tikslas yra remti tas Lietuvos pastangas, kurios siekia ugdyti ir įtvirtinti Vakarų valstybių sampratos de-mokratinę santvarką, paremti asmens neliečiamybę ir apsaugą bei žmonių gerovę.

Tautos Fondas (TF) prasidėjo Lietuvos pogrindyje Vlikui besikuriant nacių okupacijos metu. Fondas kelis kartus persitvarkė Vokietijoje ir vėliau JAV. Bet jo svarbiausias uždavinys buvo telkti lėšas, remiant Vliko pastangas atstatyti Lietuvos ne-priklausomybę.

Tautos Fondas nėra taip sau pagalbiniis telkinys. Jis yra juri-dinis vienetas, užregistruotas New Yorko valstijoje, kaip "ne-pelno ir nuo mokesčių atleista organizacija", kurios oficialus pavadinimas yra The Lithuanian National Foundation, Inc. Jis turi nuolatinę būstinę, kuri yra 86-21 114th St., Richmond Hill, NY, 11418, su telefaksu ir pa-dauginimo aparatūra bei kom-piuteriais. Būstinė turi keturis nuolatinius tarnautojus. Ligi š. m. vasario 8 d. Fondo Valdybos išdininkas Vytautas Kulpa buvo reikalų vedėjas. Būstinės darbus taip pat prižiūri Fondo valdybos pirm. Aleksandras Vakselis.

Valdyba dažnai posėdžiauja, o Taryba posėdžiauja bent 2-3 sy-kius į metus tarp Tautos Fondo metinių suvažiavimų, kurie pa-prastai įvyksta gegužės mėn.

Lėšas skirstant, Tautos Fondo Taryba svarsto ir tvirtina projek-tus, atsižvelgdama į aukotojų pa-gėdavimus ir prašymus iš kra-što. Tokį LF Tarybos posėdį su-kvietė jos pirm. Algirdas Spe-rauskas 1993 m. vasario 28 d. Kultūros židinyje, Brooklyne. Iš 15 Tarybos narių dalyvavo 13. Po išsamių TF Valdybos, Tarybos pirmininkų ir darbo komisijų

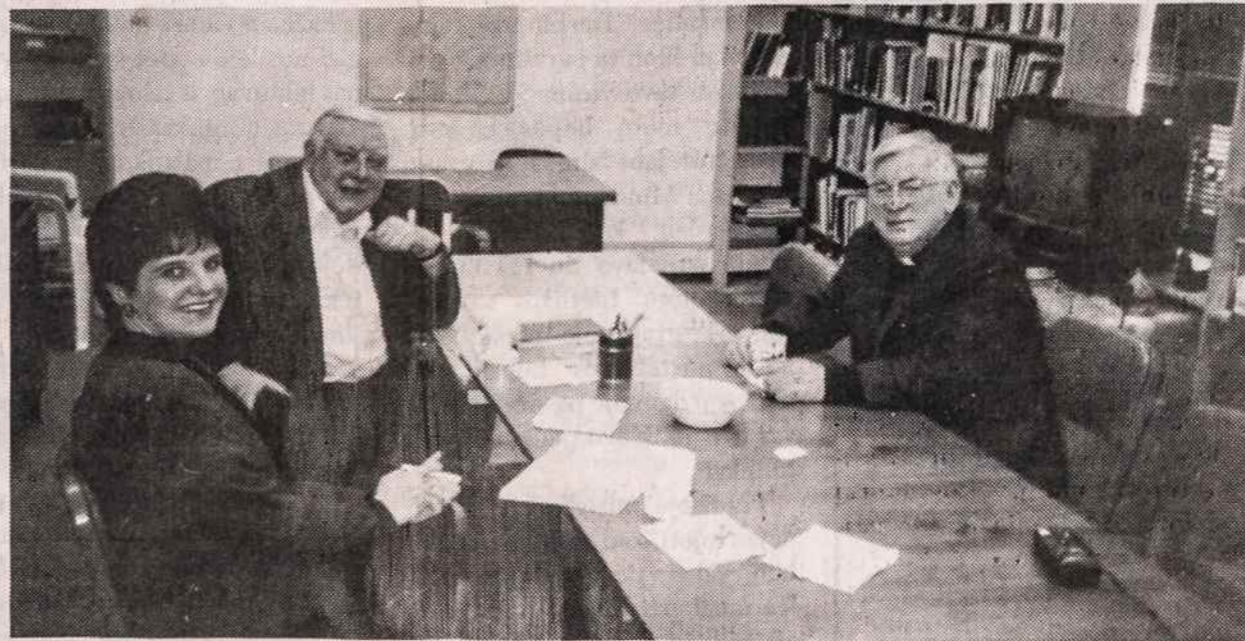
pranešimų, posėdis svarstė eilę prašymų. Taryba vienu balsu ar balsų dauguma patenkino 14 prašymų, būtent:

1. Mecenatams E. ir J. Sin-kiams rekomenduojant, TF Ta-ryba paskyrė \$25,000 Vytauto Didžiojo Universiteto bibliote-kai; 2. Kauno Medicinos Akāde-mijai \$2,295 mokslinių žinių kompiuteriams disketes įsigyti; 3. Popiežiaus Leono XIII Lite-ratūros fondui išmokėti \$18,000; 4. Antaninos Povilaitienės atmi-nimui Valkabudžio parapijos bažnyčiai — \$1,250; 5. Viktoro Petkaus leidžiamam "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščiu — \$3,500; 6. TF Taryba paskyrė \$3,000 Vilniaus vidurinei mo-kyklai "Lietuvių Namai". Moki-niai yra atvykę iš Vorkutos, Ir-tos, Uchtos ir Lenkijos tremties. (Tarybos skirstymo komisijai at-rodė, kad čia geras projektas ir kad reikėtų atiteityje jį vėl parem-ti).

7. Paskirta \$22,500 padengti 150 stipendijų Lietuvos studen-tams paremti. Stipendijos bus po \$200, \$150, ir \$100; 8. P. Mažilio Gimdymo namams įsigyti akušerinę-genekologinę aparatūrą paskirta \$10,000; 9. "Vilni-jos" draugijai už Vilniaus krašto sudemokratinimą ir atlietuvinimą — \$1,500; 10. Vilniaus laik-raščiu "Vorutai" už demokratiš-kų minčių ir krašto atlietuvinimo puoselėjimą — \$1,500; 11. Lie-tuvių Katalikų Mokslo Akademi-jos savitraščiui paremti \$1,000; 12. Kauno Lietuvių skautų tun-tui, vykstančiam į skautininkų ruošos kursus Prancūzijoje, pa-dengti apdraudą ir kelionę — \$1,500; padengti dvi pokolegi-nes stipendijas lietuvių moksl-i-ninkams Farmingdale kolegijoje — \$1,000; ir 14. demokratizaci-jos tikslams "Lietuvos žinių" laikraščiu — \$4,000.

Iš viso LF Taryba vasario 28 d. nutarė paskirti \$106,045 projek-tams, kurie atitinka LF tiks-lams. Skirstymo komisijos nariui Jurgui Valaičiui buvo pavesta paruošti ateišties stipendijų ir or-ganizacijų prašytojams standar-tines anketas.

Algirdas Budreckis

Lankydamasis New Yorke, prel. Juozapas Antanavičius, Panevėžio katedros klebonas, tarėsi su Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos atstovais paramos Lietuvos Bažnyčiai klausimais. Iš k.: Rūta Virkutyte, LKRŠ reikalų vedėja, Antanas Sabalis, LKRŠ išdininkas ir sekretorius, prel. Juozapas Antanavičius. A. Adams nuotr.

Catholic Medical Mission Board atstovė Rasa Razgaitienė (dešinėje) apdovanoja saldu-mynais ką tik paskiepiytą vaikų Nemenčinės ligoninėje. Iš k.: CMMB programų skyriaus vedėjas M. McCarthy, Imunoprofilaktikos centro direktorius dr. V. Bakasėnas ir slaugė. Catholic Medical Mission Board kovo 11 d. Lietuvon atsiuntė \$1 milijono vertės skiepi nuo gripo. Viktoro Kapočiaus nuotr.

BŪKIME LIETUVOJ SU ŠVENTUOJU TĖVU

NY - NJ parapijos organizuoja kelionę į Lietuvą rugpjūčio 30 d. - rugsėjo 14 d. ir kviečia visuomenę jungtis į šią kelionę: Apreiškimo - Brooklyne, NY, Our Lady of Sorrows - Kearny, NJ, ir Atsimainymo - Maspeth, NY.

Pilna kaina - \$1,940

Į kainą įskaito:

- Skrydžiai iš New Yorko (iš kitų miestų pridėtinis mokestis);
- Viešbučiai visuose miestuose;
- Trys valgiai kas dieną;
- Kelionės pagal Popiežiaus kelionės programą;
- Anglų ir lietuvių kalba vadovai;
- Įdomių vietų lankymas;
- Įėjimo mokesčiai;
- Bagažų nešiojimas.

Kelionė rengiama ne tik pasveikinti Šv. Tėvą, bet ir pamatyti Lietuvą.

Vieta garantuojama gavus \$100 mokestį už asmenį. Mokestį siųsti į minėtų parapijų klebonijas arba agentūrai Vytis.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.

Brooklyn, NY 11229

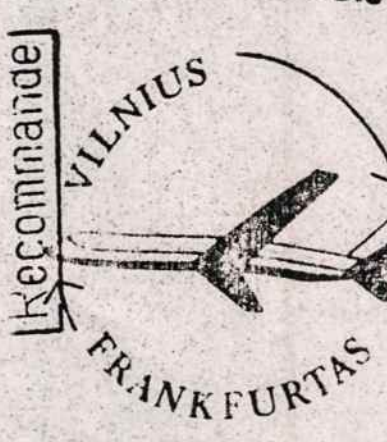
Tel. 718 769-3300; 1-800-952-0119

FAX 718 769-3302; Telex 216-282

Piglausios kainos vasaros metu skrydžiams į Lietuvą iš įvairių JAV miestų.

PIRMAS SKRYDIS

1992 03 30

VILNIUS Nr. 375

Witold Fugalewitsch
Klient 21
2317 Sehtsen
Germany
G. Sausionis
p/d - 513
3031 KAUNAS-31
LIETUVA

Greit bus metai, kai prasidėjo pirmas tiesioginis susisiekimas tarp Vilniaus ir Frankfurto vokiečių oro bendrovės Lufthansa lėktuvais. Šiam įvykiui atžymėti buvo išleisti specialūs vokaiai.

FILATELISTŲ SAJUNGOS VOKAI

Lietuvos Filatelistų Sąjunga išleido specialų voką, kuris primintų Lietuvos pašto pirmą skrydį. Tas skrydis buvo 1992 kovo 30 d., iš Vilniaus į Frankfurtą Lufthansa bendrovės lėktuvu. Sąjungos valdyba atsiuntė keletą tokių vokų New Yorke veikiančiai Lietuvių Filatelistų draugijai, kurios pirmininku dabar yra Charles Matuzas, gyvenęs Richmond Hill, NY, kad jis vokus pareklamautų ir amerikiečių filatelistų spaudoje.

Yra gera grupė pašto ženklų rinkėjų, kurie renka tik oro pašto ženklus ir tokių skridimų vokus. Yra išlikę vokų iš 1921 metų, kada Lietuva pradėjo pirmus skrydžius per Karaliaučių ir po to į Maskvą. Tokie vokai yra ir Lietuvos istorijos dalis. Yra išlikę vokai ir iš Dariaus Girėno vežto pašto, vėliau — Felikso Vaitkaus. Šie vokai įtraukti net į American Air Mail katalogą, kur yra įdėtas Lindbergo ir kitų pionierių vokai.

New Yorko filatelistų draugija yra išleidusi kelis svarbius leidinius. Dabar su amerikiečių prestižine organizacija išleisdom video kasetę apie pirmuosius Lietuvos pašto ženklus. Lietuvių sąjunga tą kasetę skolins amerikiečių klubam. Tuo bus sukeltas didesnis dėmesys Lietuvai ir jos filatelijai.

C. Matuzas

Ši organizacija, dirbanti su "Aid to Lithuania", per dvejus metus yra pasiuntusi per \$6 milijonų vertės medicinos reikmenų į Lietuvą. Raginama prašyti savo gydytojus ir dantistus, kad jie parinktų "Pharmaceutical samples", kurių kas metai, tūkstančių dolerių vertės, išmetama. Netinka tie vaistai, kurių veikimo laikas pasibaigęs, arba užrašyta "controlled drugs". Adresas: Aid to Lithuania, Inc., c/o World Medical Relief, Inc., 11745 Rosa Park Blvd., Detroit, MI 48206. Dėl informacijos: Robert S. Boris, 4970 Brookdale Hills, MI 48304. Tel.: 313 642-4970.

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

IŠ LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOS

Pranė Petkuvienė, Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkė, praneša, kad centro valdybos pavasarinis posėdis bus kovo 27 d., šeštadienį, 12 val., Visų Šventųjų/Šv. Antano parapijoje, Chicago, IL.

Lietuvos Vyčiai susitiko su New Yorko miesto taryba, kuri vasario 4 d. paskelbė vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės diena New Yorke. Tarybos narys Walter Ward pristatė rezoliuciją proklamacijai. Tuo pasirūpino LV 110 kuopos Maspeth, NY, narys Al Marcel. Dalyvavo keliolika vyčių, kuriems vadovavo Vidurio Atlanto apskrities pirmininkė Bernice Aviža, iš Albany, NY.

Vasario 21 d. Vyčiai dalyvavo Vasario 16 minėjime Apreiškimo parapijoje ir Kultūros Židinyje su Vid. Atlanto apskrities vėliava. Dalyvių buvo iš šių kuopų: Nr. 12 — Manhattan, NY; Nr. 109 — Great Neck, NY; Nr. 110 — Maspeth, NY; Nr. 136 — Mohawk-Hudson, NY ir Nr. 152 — Riverhead, NY.

Lietuvos Vyčių "Aid to Lithuania" direktorius Bob Boris praneša, kad World Medical Relief, Inc., iš Detroit, MI, prašo greitos lietuvių talkos.

Parašutinininkas leidžiasi į Vilniaus katedros aikštę. Stanley Valatkos nuotr.

KALBANT APIE ŠUOLĮ SU PARAŠUTU...

Perskaitęs "Darbininke" apie "Pirmąjį šuolį su parašutu", prisiminiau savo viešnagę Vilniuje pereinčių metų liepos mėnesį. Tada turėjau laimės dalyvauti karaliaus Mindaugo šventėje.

Stebėjau, kai Katedros aikštėje parodavo du tūkstančiai uniformuotų Lietuvos savanorių, orkestrai grojo maršus. Bet labai nustebintas buvau, kai tamsiam danguje pasirodė lėktuvas ir iš jo iššoko penki parašutinininkai.

Pradžioje nusigandau ir pradėjau bijoti, kad aukštai ir vėjuotame vakare jie jokiū būdu negalės nusileisti tokioje nedideleje aikštėje ir dar pilnoje žmonių. Vėjas juos padangėje išsklaidė,

ir kažkaip vienas po kito jie saugiai nusileido. Bet štai, dar vienas lėktuvas, ir iššokta dar penki parašutinininkai. Ir vėl galvoju, kad oras nepalankus, kam rizikuoti. Bet ir vėl tie drąsuoliai vienas po kito nusileido, net girdėjosi, kaip jų batai palietė aikštės grindinį. Visi susirinkusieji jiems griausmingai plojo.

Čia pridėtu ir vieną nuotrauką. Galėjau ir daugiau padaryti, bet taip vis pasitaiko, kad, kai kas svarbaus, baigiasi filmas.

Stasys Valatka

Neužmirškime lietuviškos knygos. Ji šaukte šaukiasi mūsų pagalbos. Nusipirkime bent vieną lietuvišką knygą per mėnesį.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS
Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai
9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Dalis dalyvių NY miesto taryboje, kur vasario 4 dieną buvo paskelbta rezoliucija — Vasario 16-oji — Lietuvos nepriklausomybės diena. Iš k.: Bernice Aviža, Robert Tambasco, Timothy Jasewicz, Kenneth Jasewicz, Al Marcel, Evelyn Walles.

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO
atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
NEW YORKE, KREIPKITĖS Į MŪSŲ ATSTOVĄ
TEL. (718) 235-5272
355 Highland Boulevard
Brooklyn, NY 11207
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL. 1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121
© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

Mail check to: South Boston Savings Bank, 480 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____ ADDRESS _____ CITY _____ STATE _____ ZIP _____

AMOUNT ENCLOSED \$ _____ SOCIAL SECURITY NO. _____ DATE OF BIRTH _____ SIGNATURE _____

- MAIN OFFICE: 480 West Broadway, South Boston, 268-2500
- WEYMOUTH OFFICE: 544 Main St., 327-1500
- NEPONSET CIRCLE: 740 Gallivan Blvd., 825-9090
- NEEDHAM OFFICE: 355 Chestnut St., 449-0210
- QUINCY OFFICE: 690 Adams St., Lakin Square, 479-9660
- WEST ROXBURY: 1533 Centre St., 323-8000

DARBININKAS NEMOKAMAI

Darbininkas skelbia kovo ir balandžio mėnesiais naujų skaitytojų vaju. Kviečiame Jus, mūsų mielas skaitytoju, prisiųsti mums savo draugų ar pažįstamų (kurie neskaito Darbininko) pavardes ir adresus, ir mes jiems pasiūsim susipažinimui 5 Darbininko numerius nemokamai!

Daugiausia pavardžių prisiunte, bus skelbiami Darbininke.

Prašau pasiųsti 5 Darbininko numerius nemokamai sekančiam:

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

*****

Užsakytojo vardas, pavardė.....

Adresas.....

Užpildę šią atkarpėlę, pasiųskite:

Darbininkas - Administracija
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

New Yorko skautų Kaziuko mugėje kovo 7 d. Kultūros Židinyje gausius rankdarbius apžiūri Gintaras Ivaška, Mikulskienė su dukra Danute. Liudo Tamošaičio nuotr.

A.† A. Dr. STASEI GIMBUTIENEI- LEIMONIENEI

mirus, jos vyrą dr. inž. Jurgį Gimbutą, sūnus Romą ir Sigitą Leimonus bei jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Valerija ir Antanas Girmiai

A.† A. MINDAUGUI JURUI

tragiškai žuvus, reiškiamo gilią užuojautą mūsų mielai narei Živilei Jurienei ir visiems artimiesiems.

LDK Birutės Draugijos
New Yorko skyrius

A.† A. MINDAUGUI JURUI

tragiškai žuvus, tėvus - Živilę ir Zenoną Jurius - nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Giraitės kaimynai:

V. ir I. Alksniniai
A. ir D. Alksniniai
V. ir B. Ignai
R. ir D. Keziai
P. ir N. Baltrulioniai
A. Tamošauskas
G. Rajeckas
J. ir A. Alytai
A. Pesitytė

A.† A. PETRUI POVILUI VAINIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną Eglę, dukras Austinę ir Jūrą, seseris Ritą ir Moniką su šeimomis, brolių Tomą, tėvus Eleną ir Kazimierą Vainius bei kitus artimuosius.

Dalia ir Rimas Šileikiai
Birutė ir Giedrius Bagdžiūnai
Birutė ir Paulius Bagdžiūnai

A.† A. PETRUI VAINIUI

mirus, reiškiamo gilią ir nuoširdžią užuojautą Eglei, Austinai ir Jūrai.

Juozas ir Rasa Juškai
su Kovu ir Aisčiumi,
Marytė Juškienė,
Vincė ir Remigijus Bičiūnai
su šeima,
Kristina ir Rimas Giedraičiai
su šeima,
Juozas ir Reda Ardžiai
su šeima.

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŠVENTĖ

Kovo 21 d. Švč. Panelės Marijos Apreiškimo parapija Brooklyne, NY, paminėjo bažnyčios vardadienį (Apreiškimas Švč. Marijos kovo 25 d.). 11 val. mišias, kartu su kun. Stasiu Raila (jis meldėsi už mirusius choro narius ir chorvedžius), aukojo ir pamokslą pasakė klebonas kun. Vytautas Palubinskas. Mišių metu, kaip ir kiekvieną sekmadienį, giedojo parapijos choras, kuriam vadovauja muz. Gintarė Bukauskienė. Visi choristai organizuotai priėmė Komuniją.

Po mišių choro pagerbimo vaisės įvyko apatinėje salėje.

Pradžioje choro valdybos pirmininkas Constantine J. Kazlauskis pakvietė buvusį Apreiškimo parapijos kleboną kun. Joną Pakalniškį pasimelsti ir palaiminti valgius.

Besivaišinant R. ir V. Mėlynių paruoštu maistu, chorą sveikino ir daug jam linkėjimų pažėrė

gausūs kalbėtojai. Visi sugebėjo išsireikšti gan taupiais žodžiais. O tai mūsųose retenybė! Iš sveikintųjų buvo išgirsta ir tokių pasisakymų, kad be choro vargu ar parapiją beturėtume(!).

Daug geros nuotaikos įnešė vaišių metu programai (jeigu tai būtų galima "programa" pavadinti) vadovavęs, nemažai humoro turintis radijo "Laisvės žiburys" vedėjas Romas Kezys.

"Ilgiausiai metais" buvo apdovanoti savo gimtadienius švenčiantieji altarista kun. Bruno Kruzas ir Eleonora Tutinienė.

Atsilankiusiems į šį choro pagerbimą dėkojo choro pirmininkas Kazlauskis ir, už chorui pagerbimo vaišių suruošimą, atsidėkojant klebonui kun. V. Palubinskiui, pakvietė sugiedoti "Ilgiausių metų".

Choras turi ilgą, turtingą ir garbingą istoriją. Savo veiklą pradėjo prieš 78 metus. Pradžioje turėjo 30 choristų. Tuomet jų vadovas buvo Kazys Diržis. Choras šventė savo gyvavimo 25 metų sukaktį, jau turėdamas net 90 dainininkų. Tuomet choras jau nebesitenkindavo giedojimu tik bažnyčioje. Paruošdavo muzikinius vaidinimus, operetes, kantatas. Aukšto meninio lygio choras buvo pasiekęs, jam vadovaujant operos solistui Vladui Baltrušaičiui.

Šiuo metu choro sąrašuose yra 37 nariai. Dar ir dabar choras yra stiprus. Per ištikus metus kiekvieną sekmadienį gieda per 11 val. mišias. Kasmet Verbų sekmadienį pajėgia suruošti religinės muzikos koncertą (gaila, šiemet tam koncertui pasiruošti nebesusukubo). Per minėjimus savo daina džiugina klausytojus. Chorui vadovauja muz. Bukauskienė.

Būtina paminėti choristus, chorui prklausančius 40 ir daugiau metų. Štai jie: Vito Senken, Charles Senken, Irene Senken, Francis Gagas, Peter Lenk, Fred Lucka ir Edward Senken.

Apreiškimo parapiečiai chorą džiugiasi, didžiuojasi ir linki geros sėkmės.

p.palys

AREŠTAI PRIEŠ 50 METŲ

Vokiečiai, prieš 50 metų okupavę Lietuvą, norėjo sudaryti specialų lietuvišką SS kariuomenės dalinį, kuris kariautų už jų interesus. Tai jiems nepavyko.

Tada 1943 m., naktį iš kovo 15 į kovo 16 jie įvykdė Kaune ir Vilniuje įkaitų areštavimą. Buvo suimti ir į Stutthofo koncentracijos stovyklą išvežti 46 profesorai, aukštieji valdininkai, rašytojai, visuomenininkai. Tarp jų buvo ir kun. prof. Stasys Yla.

Amerikiečiams užėmus Vokietijos dalį ir kalinius išlaisvinus, kun. Yla vėliau atvyko į Ameriką ir gyveno Putnam, CT. Jis apie savo gyvenimą koncentracijos stovykloje parašė knygą "Žmonių ir žvėrys dievų miške".

Knyga vėliau išversta į anglų kalbą. Ją 1971 m. išleido Stepo

Zobarsko tvarkyta leidykla Maryland Books. Ji vadinasi "A Priest in Stutthof". Veikalas vertas dėmesio bendrai, o ypač dabar, prisimenant anuos įvykius prieš 50 metų. Knyga įrišta į kietus viršelius, 294 psl., kaina \$10, persiuntimui pridėdama \$2. Galima gauti "Darbininko" administracijoje.

— Pirmosios šešios laisvos ekonominės zonos Lietuvoje turėtų būti įkurtos buvusiuose Kauno, Šiaulių ir Kėdainių kariniuose aerouostuose, Kauno moksliniam parke, buvusioje Rusijos karinėje bazėje Klaipėdoje ir Lietuvos sostinėje Vilniuje. Pirmuosius trejus iš penkerių metų biznieriiai laisvos prekybos zonos bus atleisti nuo mokesčių.

Tautinių šokių grupė "Sambūris" atlieka programos dalį Lietuvos nepriklausomybės 75-mečio šventėje Bostone vasario 21 d. D. Dilbienės nuotr.

ALto Bostono skyriaus pirm. Gintaras Čepas kviečia savanorį St. Griežę-Jurgelevičių ir Jaunimo Sąjungos Bostono skyriaus pirm. Alysą Šnipaitę užpūsti simbolines 75 metų torto žvakutes Lietuvos nepriklausomybės deimantines sukakties šventėje. D. Dilbienės nuotr.

Solistė Marytė Bizinkauskaitė su V. Krėvės mokyklos mokinukais atlieka programos dalį Vasario 16-osios šventėje Philadelphiaje. Antano Krušinsko nuotr.

Rugpjūčio 31 d. - rugsėjo 15 d.

organizuojama piligriminė kelionė į Lietuvą Popiežiaus Jono Pauliaus II lankymosi Lietuvoje proga.

Ekskursiją organizuoja:

Kun. J. Rikteraitis
Saint Andrew Church
396 Church Street
P.O. BOX 515
New Britain, CT 06050
Tel.: 203 224-0341

Kun. A. Contons
St. Peter's Church
50 Orton - Marotta Way
So. Boston, MA 02127
Tel.: 617 268-0353

Visų piligrimų pavardės bus surašytos 10 pedų kryžiuje, atvežtame iš JAV ir įtvirtintame Kryžių Kalne, prie Šiaulių. Po piligriminės kelionės išvykstama į atostoginę kelionę - dvi paros cruise laivu Helsinkis-Stockholmas ir atgal, ir dvi paros puikiam Stockholmo viešbutyje.

Bendra kaina, įskaitant maistą yra \$2549. Kambarys vienam - priedas \$299. Depozitas \$300 turi būti įneštas iki balandžio 30, 1993, dėl limituoto lėktuvo bilietų skaičiaus.

Kelionės reikalus tvarko:

ALGIS MITKUS
BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newtown, MA 02164

Tel.: 617 965-8080, FAX 617 332-7781

( ) Įdedu savo \$300 depositą.
Mano kambario draugas bus.....
( ) Aš norėčiau kambario vienam (\$299)
( ) Prašau suorganizuoti skrydį iki JFK iš (miestas).....
Mano vardas.....Telefonas.....
Adresas.....
City..... State..... ZIP.....

New Jersey gubernatorius Jim Florio tarp Reginos Rauberaitaitės, LMKF Philadelphijos klubo valdybos narės, ir Marijos Majauskienės, Pietų New Jersey-Philadelphijos BALFo skyriaus valdybos narės, vasario 19 d. Trenton, NJ, kai lietuvių būrys šventė Vasario 16-ąją. Valentino Raugo nuotr.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, kovo 27 d. išskrenda į Los Angeles, CA, ir ten Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje balandžio pirmomis dienomis vadovaus gavėnios rekolekcijoms. Į "Darbininko" redakciją grįžta balandžio 5 d.

Literatūros šventė bus kovo 27 d. Philadelphiaje lietuvių kultūros centre, 2715 E. Allegheny Ave. Pradžia 5 val. popiet. Iš New Yorko vyksta: Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Paulius Jurkus, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, premijai skirti komisijos pirmininkas, ir aktorius Vitalis Žukauskas. Šventę rengia LRD valdyba, talkinama Philadelphiajos kultūros centro valdybos. Bus pagerbti tos apylinkės rašytojai Kostas Ostrauskas ir Vytautas Volertas, laimėję 1991 metų premijas už grožinę literatūrą.

Dail. Juozas Bagdono tapybos kūrinių paroda dabar vyksta Kaune parodų rūmuose. Praeitų metų birželio mėn. antroje pusėje ji buvo atidaryta Vilniaus dailės muziejuje tęsėsi per visą vasarą. Praeitų metų rudenį buvo numatyta ją perkelti į Kauną. Dėl įvairių techninių kliūčių Kaune atidaryta tik 1993 m. vasario 22 d.

Apreiškimo parapijos šventė yra kovo 25 d. Ji buvo atkelta į sekmadienį, į kovo 21 d. Mišias aukoją klebonas kun. Vytautas Palubinskas ir kun. Stasys Raila. Savo pamokslu kun. V. Palubinskas prisiminė titulinę šventę ir jos reikšmę. Giedojimo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Gintarės Bukauskienės.

Prel. Juozas Antanavičius, Panevėžio katedros klebonas, specialiai į Ameriką atvykęs vesti rekolekcijų, iš Lemont, IL, į New Yorką grįžta kovo gale. Trumpai pabuvojęs Apreiškimo parapijos klebonijoje, išskrenda į Lietuvą.

LB NY apygardos valdybos posėdis bus kovo 31 d., trečiadienį, 7 v.v. Kultūros Židinio posėdžių menėje. Valdybos nariai, apylinkių pirmininkai, šios LB apygardos tarybos nariai kviečiami posėdyje dalyvauti.

Lietuvių Fondo narių suvažiavimas bus kovo 27 d. Chicagoje. Į jį vyksta Kęstutis Miklas, LB NY apygardos pirmininkas. Kas yra gavę pakvietimus dalyvauti suvažiavime ir nemano ten vykti, gali įgaluoti K. Miklą. Būtų gera, kad New Yorko atstovas nuvažiuotų turėtų daugiau balsų. Įgaliojimus gali siųsti K. Miklui į namus: 71 Farmers Ave., Plainview, NY 11803.

Iš Metropolitan operos rūmų kovo 27 d., šį šeštadienį, 1:30 val. popiet New Yorko laiku per radiją bus transliuojama Richard Wagner opera "Das Rheingold".

Dr. Rūta Žuklaitė yra atvykusi iš Lietuvos ir stažuojasi presbiterijonų ligoninėje Manhattan. Čia išbus apie porą mėnesių. Jos viešnagė Amerikoje globoja prel. Vytautas Balčiūnas ir kun. Vytautas Palubinskas. Viešnia yra apsigyvenusi seselių bendrabutyje Manhattan, NY.

Dail. Liutauras Šutas, kviečiamas dr. Simanavičienės, šio mėnesio pabaigoje išvyksta į Washingtoną ir ten išbus ilgesnį laiką, dirbdamas jos vadovaujamoje fizinės terapijos klinikoje. Dailininkas, atvykęs iš Kauno, buvo sustojęs Apreiškimo parapijos klebonijoje.

Lietuvos Vyčių vidurinio Atlanto apskrities suvažiavimas bus balandžio 18 d., sekmadienį, Apreiškimo parapijoje. Mišias 11 val. aukos prel. Pr. Bulovas su kitais Vyčių kapelionais. Suvažiavimo posėdžiai vyks Apreiškimo parapijos mokyklos salėje.

Kun. Stasio Railos kunigystės 60 metų sukaktis švenčiama balandžio 25 d. Apreiškimo parapijoje. Iškilmingos mišios bažnyčioje 11 val., po mišių sukaktuvinis banketas tos parapijos mokyklos didžiojoje salėje. Jau daug kam siuntinėjami pakvietimai. Visi prašomi registruotis, atsiliepti, nes rengėjams reikia žinoti tikslų dalyvių skaičių. Rengia Apreiškimo parapijos taryba ir klebonas kun. Vytautas Palubinskas.

Liudas Normantas, Hiram, ME, kaip kasmet, taip ir šiemet paremia "Darbininką" didele auka: prenumeratą užmokėjo, atsiųsdamas \$100 čekį. Nuolatiniams mūsų spaudos remėjimui nuoširdžiai dėkojame.

Jadvyga Vytuvienė, Woodhaven, NY, apmokėjo prenumeratą su \$100 čekiu ir taip parėmė "Darbininką" dosnia auka. Mūsų spaudos palaikytojai ir rėmėjai nuoširdžiai dėkojame.

Lietuvių pranciškonų vadovybė kovo 16-18 dienomis posėdžiavo Brooklyno vienuolyne. Dalyvavo provinciolas Tėv. Placidus Barius, OFM, viceprovinciolas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, Tėv. Juozapas Bacevičius, OFM, Tėv. Stanislovas Paulauskas, OFM.

English speaking, live-in housekeeper needed for family with two children. Five days a week. Salary \$250. Call 718-296-2688. Ask for Ms. Joanna. (sk.)

DARBININKAS NEMOKAMAI

Darbininko administracija kovo ir balandžio mėnesiais skelbia naujų skaitytojų vaju. Darbininkas bus siuntinėjamas susipažinimui nemokamai tiems lietuviams, kurie dar jo neskaity. Jei turite draugų ar pažįstamų, kurie neprenumeruoja Darbininko, atsiųskite jų pavardes administracijai, pasinaudodami atkarpėle, pridėta mūsų skelbime 6-to puslapio kampe. Kai tik gausime Jūsų draugų pavardes, siuntinėsimė jiems 5 Darbininko numerius nemokamai susipažinimui. (Žiūr. 6-tam puslapyje mūsų skelbimą).

Irena Garunkštienė, Orland Park, IL, anksčiau gyvenusi Jericho, NY, atsiliepdama į "Darbininko" skelbiamą naujų skaitytojų vaju, atsiuntė net 30 savo draugų ir pažįstamų pavardžių, kurie "Darbininko" dar neskaityto. "Darbininko" administracija dėkoja I. Garunkštienėi, kad taip nuoširdžiai prisidėjo prie naujų skaitytojų vaju. Kviečiame ir kitus "Darbininko" skaitytojus atsiųsti pavardes savo draugų ar pažįstamų, kurie "Darbininko" dar neskaityto. Jiems bus pasiųsti 5 "Darbininko" numeriai susipažinimui nemokamai. Pasiunčiamas ir laiškas su nurodymu, nuo kada iki kada laikraštį gaus ir kas jų pavardę atsiuntė administracijai.

Prel. dr. Simonas Morkūnas balandžio 1 d. švęs kunigystės 60 metų sukaktį. Ta proga "Darbininkui" stiprinti atsiuntė \$50 auką. Administracija nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvių Religinė Šalpa loterijos būdu vykdo savo vaju. Žmonėm išsiuntinėjo laimėjimų knygetes ir siūlo įsigyti loterijos bilietų. Vieno bilieto kaina 5 dol. Kas perka 10 bilietų, visą knygetę, už ją moka 40 dol. Pirmoji premija — kelionė į Lietuvą, kai ten lankysis Popiežius. Išvyksta rugšėjo 2 d., grįžtama rugšėjo 17 d. Kelionėje aplankys Vilnių, Trakus, Kauną, Šiluvą, Šiaulius, Kryžių kalną, Palangą, Panevėžį, Kernavę, Marijampolę ir kitas istorines bei įdomias vietas. Vietoj kelionės, laimėtojas gali pasirinkti 2000 dol. Antroji premija — 1000 dol. Kviečiami visi dalyvauti laimėjimuose ir tuo paremti Lietuvių Religinę Šalpą, kuriai labai reikia lėšų įvairiai labdaros veiklai Lietuvoje. Laimėjimų traukimas bus balandžio 25 d. per kun. St. Railos kunigystės 60 metų sukakties iškilmes Apreiškimo parapijoje. Kun. St. Raila buvo pirmasis Lietuvių Religinės Šalpos reikalų vedėjas. Jis ir ištrauks laiminguosius bilietus.

Lietuvos krepšinių olimpinės komandos sportinių spalvotų marškinėlių "Grateful Dead" (įvairių dydžių) dar galima įsigyti pas Lietuvių Atletų Klubą pirmininką Algį Jankauską. Jo telefonas 718 849-2260. Speciali laida — tik \$20.

Kultūros Židinio mažajai salei labai reikalingas pianinas. Jei kas sutiktų savo naudotą, bet dar geram stovyje esantį pianiną padovanoti Kultūros Židiniui, prašomas skambinti "Darbininko" redakcijai telefonu 718 827-1352.

TRANSPAK firma praneša, kad CONNECTICUT valstijos tautiečiai gali siųsti per p. a. Ustjanauskienos įstaigą COSMOS INTERNATIONAL, W. Hartford, CT. Telef. 203 232-660.

VELYKŲ STALUI LIETUVOJE SIŪLOME 3 žaisis (20 svarų), palendvica 2 kg, rūkytos dešros 3 kg, alyva iš Amerikos 64 oz., 8 o'clock coffee 39 oz., aspirinas 250 ct.; butelis šampano ir butelis prancūziško vyno — su pristatymu į namus \$100. "ŽAIBAS", 9525 SO. 79th AVE., HICKORY HILLS, IL 60457. TEL. 708 430-8090.

New Yorko skautų-čių rengtą Kaziuko mugę Kultūros Židinyje kovo 7d. po pamaldų oficialiai atidarė buvęs ilgametis kapelionas v.s. kun. Jonas Pakalniškis, atsiųsdamas tautiškų juostų mazgą. Iš k.: vyr. sk. psl. Monika Bilerytė, vyr. sk. sl. Gina Jankauskaitė, fil. ps. Daina Penikaitė, vyr. sk. psl. Indrė Bilerytė, prit. sk. psl. Arvydas Remeza. Liudo Tamošaičio nuotr.

KAZIUKO MUGĖ ŽIDINYJE

Tradicinė skautų Kaziuko mugė įvyko kovo 7 d. Kultūros Židinyje. Ji buvo įrengta iš vakaro ir užėmė visas patalpas.

Atidaryta 12 val. mišiomis, kurias aukojė ir pamokslą pasakė: Tėv. Kornelijus Bučmys, OFM, Darbininko vyr. redaktorius, dabartinis skautų kapelionas, ir kun. Jonas Pakalniškis, buvęs ilgametis skautų kapelionas.

Per mišias aukų metu Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis su žmona atnešė gražų vainiką ir padėjo prie altoriaus, pagerbiant žuvusiuosius dėl Lietuvos laisvės. Įvairius mišių skaitymus

atliko jaunieji skautai.

Prie altoriaus stovėjo skautų vėliavos, priešais ant sėdėnės Židinio sienos buvo pakabintas dail. Adomo Galdikio nutapytas šv. Kazimiero paveikslas. Šalia jo buvo pakabintas ir ambasadoriaus A. Simučio atneštas vainikas. Priešais altorių kabojo galais surištos dvi lietuviškos juostos.

Tuoju mišių buvo skautiškos sueigos ceremonijos, įžodis, įvairūs apdovanojimai.

Mugę atidarė ilgametis buvęs skautų kapelionas skautininkas kun. Jonas Pakalniškis. Jis pasakė jautrų žodį, prašydamas, kad Dievas laimintų šią mugę.

Mugės įvairumai

Didžiojoje salėje pasieniais išrikiuoti stalai, apkrauti įvairiais dirbiniais, suvenyrais. Eik aplinkui, žiūrėk ir pirk. Juk tam ir yra mugė.

GALIMA UŽSIPRENUMERUOTI "NAUJĄJĮ ŽIDINĮ-AIDUS"

Mėnesinis kultūros žurnalas "Naujas židinis — Aidai", katalikų intelektualų leidžiamas Vilniuje, nori pasiekti ir išeiviją. Tai 88 puslapių iliustruotas periodinis leidinys, puoselėjęs religiją, mokslą, meną, literatūrą ir kitas kultūros sritis. Metinė prenumerata, siunčiant oro paštu, — 44 dol. Užsiprenumeruoti galima per Tėv. Leonardą Andriekų, jo vardu išrašant čekius, šiuo adresu: Rev. Leonardas Andriekus, OFM, Franciscan Monastery, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

New Yorko skautai akademikai ir kandidatai prie kavinės stalo Kaziuko mugės metu.

TRANSPAK praneša:
VELYKINI MAISTO SIUNTINIAI:
55 svarai įvairaus maisto \$98.
22 svarai įvairaus maisto \$65.
22 svarai mėsos gaminių \$98.
45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.
Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos koncentravai, vitaminai — tik \$35.
Visi gaminiai sudaryti iš užsienietišku produktų, išskyrus rūkytas dešras ir sūrį.
Pinigai pervedami doleriais.
Konteineriai išsiunčiami kas savaitę.
Siųskite per seniausią pristatymą į Lietuvą įstaigą. Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per TRANSPAK.
Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO.
TRANSPAK, 2638 W. 69th ST.
Chicago, IL 60629, tel. 312 436-7772